LETO VI. / ŠTEV. 30 KRANJ, DNE 25. JULIJA 1953

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA ŠT. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Turizem in turisti

Iz podatkov, ki so nam na razpolago, je jasno videti, da so se inozemski gostje pred vojno dlje zadrževali v gorenjskem kotu kakor sedaj. V letu 1938 je v radovljiškem okraju prenočilo 158.368 inozemcev, v letu 1952 pa so nočnine inozemcev padle na skromnih 22.107. Tujec je v letu 1938 prenočil pri nas 7 krat, v letu 1952 pa je povprečje tujskih prenočnin le 4,1. To je dokaz, da nekaj ni v redu, da morda turizmu ne posvečamo dovolj pozornosti in ne pomagamo dovolj gostinskim delovnim obratom. Znani so primeri, da domači gostje in tujci predčasno zapustijo naše kraje zaradi slabe postrežbe in pomanjkanja razvedrila. Za inozemstvom močno zaostajamo zlasti v pogledu zanimivih prireditev. Ko se gost posluži vseh ugodnosti in nagleda naravnih lepot, se začne dolgočasiti in razmišljati o odhodu. Zlati letos, ko je bil v začetku sezone obisk zelo majhen, bo treba podvzeti energične ukrepe in storiti vse, da podaljšamo poletno sezono in se pripravimo na zimsko.

Prvi dve povojni leti so privatniki oddajali 1645 ležišč, sedaj pa jih zaradi stanovanjske krize oddajajo 933. Nujno bo povečati turistični stanovanjski fond pri privatnikih in le-te zainteresirati, da se v času poletne sezone utesnijo, kakor pred vojno.

Ob tej priliki naj omenimo in pohvalimo iniciativo blejskega podjetja »Bled Commerce«, ki je v prostorih Kazine v Park hotelu organiziralo gospodarsko razstavo najizbranejših izdelkov obrtno-industrijske dejavnosti Slovenije.

Zamisel razstave je res izvirna in bo vsekakor dosegla svoj namen tudi v turističnem pogledu.

BLED — biser in turistično središče Gorenjske

22. julij - v kamniškem kotu

V Radomljah, kjer so pred 12. leti počili prvi uporniški streli, so letos nadvse slovesno proslavili Dan vstaje.

Že teden dni pred 22. julijem so se vrstile različne kulturne prireditve. 15. julija so imeli slavnostni začetek kulturnega tedna. V četrtek je KUD Radomlje uprizorilo Stegnarjevo dramo »Noč v plamenih«, ki nazorno prikazuje ljudsko vstajo v kamniškem kotu, naslednji dan pa je bil »Večer pesmi«, na katerem so nastopili domači in sosedni zbori. V soboto zvečer so nastopile folklorne skupine Papirnice na Količevem, KUD Stranje in Radomljčanke. 19. julija je domače KUD uprizorilo M. Pucevo »Operacijo« v režiji Cirila Gostiše. V ponedeljek je bil nadvse uspel »Partizanski večer« s kramljanjem o partizanih, z deklamacijami s pantomimo in prizori iz partizanskega življenja. Na večer pred praznikom so dijaki kamniške gimnazije uprizorili v režiji Cirila Gostiše Shakespearovega »Hamleta«.

22. julij je najavila na vse zgodaj godba na pihala z budnico. Že prejšnji večer so krenile iz vseh borbenih postojank NOV na tem področju partizanske patrole, da se snidejo ob 10. uri na velikem partizanskem mitingu v Radomljah. Na pot je odšlo 12 partizanskih patrol iz Vodic, Črnuč, Mengša, Komende, Kamnika, Rakitovca, Lukovice, Moravč, Domžal, Peči, Podboršta in Lašne. Na mitingu se je zbralo veliko borcev in številni domačini ter okoliško prebivalstvo. O pomenu vstaje so govorili prvoborci I. bataljona Kokrškega odreda, nakar je bil svečano odprt novi kulturni dom, ki bo velikega pomena za ves radomeljski okoliš. Ljudstvo, ki je mnogo žrtvovalo med NOB, to pridobitev tudi zasluži.

Dobeno elekrificirano

Dobeno, prijazna partizanska vas, je lepa izletniška točka, ki privablja izletnike od blizu in daleč, predvsem iz Ljubljane.

Že dalj časa so domačini z nezadovoljstvom opazovali zakajene smrdljivke in komaj čakali, da jih vržejo med staro šaro.

Končno so posekali dolg, ozek pas gozda od Jabelj do znane partizanske Bramarjeve hiše. Tod je sedaj videti le električne drogove. Monterji so električno žico vlekli do Srednjega in Gornjega Dobena pa tja do Dovčarja.

V nedeljo, 19. t. m., je vas, ki je od l. 1941 dalje pomagala partizanom, končno dobila elektriko. Še cesta iz Mengša preko Dobena na Rašico, pa bo Dobeno za izletnike še bolj privlačno.

Priloga z materialom konference SZDL kranjskega okraja bo zaradi tehničnih ovir izšla v eni izmed prihodnjih številk našega lista.

Razvitje sindikalnega prapora „Peč“

Sindikalna podružnica podjetja »Peč« je v nedeljo slovesno razvila lep sindikalni prapor.

Ob slovesnosti je spregovoril direktor Keramično-kemične industrije tov. Bernot, predsednik gospodar. sveta obč. LO tov. Tone Blejc in predsednik sindikalne podružnice Andrej Kopitar.

Ta podružnica ima razen Tovarne glasbil edina lastni sindikalni prapor. Želeti bi bilo, da bi ji čimprej sledile vse druge podružnice.

Revolucionaren lik člana ZB

se mora jasno odražati v našem vsakodnevnem delu

V nedeljo, 12. julija, je bila v Kranju okrajna skupščina Zveze borcev, kateri so prisostvovali poleg domačih gostov tudi dr. Kržišnik, podpredsednik skupščine LRS, Tone Fajfar in Marijan Bertoncelj.

Iz poročila tov. Milana Lošteka je bilo razvidno, da so organizacije kranjskega okraja, ki združujejo preko 7.000 članov, iskale za politično delo samostojnih načinov, pri tem pa so se premalo povezovale s Socialistično zvezo in drugimi organizacijami. Organizacije so se ukvarjale s tehničnimi nalogami, niso pa dajale delu dovolj politične vsebine, čeravno so bili dani pogoji za široko aktivizacijo ljudi v pripravah na razne proslave, akcije in reševanje problemov glede zaščite vdov, sirot in invalidov. Tudi ozkost v delu vodstev in nezdravi odnosi vplivajo negativno na aktivizacijo članstva in delo organizacij. Odbori v Žabnici, Mavčičah in v Besnici se niso v preteklem letu niti enkrat sestali, v Zmincu pa organizacija sploh ne obstoji. Delo članov ZB bi se moralo odražati v politični aktivizaciji kraja, predvsem v organih oblasti, zborih volivcev in raz-

Premalo sodelovanja s Socialistično zvezo - Skrb za otroke padlih borcev - Aktivnost naših odborov ZB

nih svetih, to je tam, kjer skuša danes sovražnik bolj ali manj odkrito slabiti njih revolucionarnost.

Da je organizacija Zveze borcev kranjskega okraja sposobna mobilizirati širok krog ljudi, nam dokazuje delo aktivnih odborov v Goričah, Tržiču, na Jezerskem, v Žireh, v Kranju, v Predvoru, Naklem, Zalem logu in Predosljah. Delavnost teh organizacij se odraža v organiziranju številnih partizanskih proslav ob 11 obletnici poljanske vstaje, 11. obletnici bitke v Dražgošah, zlasti pa ob 11. obletnici ustanovitve Kokrškega odreda — doslej največje partizanske proslave na Gorenjskem. Poleg teh velikih proslav v spomin na slavne dni narodnoosvobodilne borbe so bile še številne manjše proslave v hribovskih partizanskih krajih, partizanske patrulje, ki so obiskovale naše zveste partizanske družine in prizadevanje, da bi se mladina spoznala s kraji velikih borb itd.

V preteklem letu je bilo odkritih več spomenikov in spominskih plošč žrtvam NOB. Veliko skrb so organizacije ZB posvetile tudi pomoči otrokom padlih borcev. Materialna pomoč, ki so jo v glavnem prispevali naši delovni kolektivi, je bila večidel razdeljena med partizanske kraje. Največji problem pa je vključevanje otrok padlih borcev v delo in uk. V šolo Save, Iskre, Tekstilni tehnikum ter v tovarno Tiskarna in Pletenina je bilo sprejetih 39 otrok, zaradi nezadostne in slabe šolske izobrazbe pa je ostal problem vključitve 41 otrok še odprt. Na pobudo Zveze borcev in s pomočjo Sveta za prosveto je bil v Kranju ustanovljen pripravljalni razred, kjer naj dobe ti otroci izobrazbo, potrebno za vključitev v industrijske šole. Vprašanje je tudi, kako zaposliti 200 mladincev v starosti od 14 do 19 let. Glavna ovira za zaposlitev teh je pomanjkanje stanovanj. Dolžnost oblastnih organov in delovnih kolektivov je, da mladincem preskrbe primeren posel.

Organizacije so premalo skrbele tudi za pravilno zaposlitev starih borcev; marsikatero podjetje nima pravega razumevanja zanje.

V razpravi je tov. Fajfar poudaril, da morajo naše organizacije, zlasti na vasi, aktivnejše razvijati tradicije NOB, njeni člani pa postati nosilci naprednih idej, kajti marsikje se čuti, da aktivnost starih borcev popušča, na pozicije pa prihajajo špekulantski elementi, ki jim ni glavna skrb razvoj vasi, ampak lastni interesi.

Draga Rome je obširneje govorila o problemih vojnih sirot. Ti otroci pogrešajo prijetnega okolja. Toda če jim ne moremo omogočiti življenja, kot bi ga imeli doma, v svoji družini, je naša dolžnost, da jim življenje vsaj delno olepšamo. Naše napredno usmerjene družine naj bi sprejele te otroke medse, kadar letij nimajo pouka in dela. Vsekakor to ne bi terjalo velikih gmotnih žrtev, dalo pa bi otrokom vsaj košček družinske sreče. Med počitnicami moramo skrbeti, da bodo ti otroci vključeni v kolonije in letovanja. Veliko skrbi pa bo potrebno posvetiti tudi temu, kdo naj dobi štipendijo za nadaljnji študij. Vprašanje otrok padlih partizanov in žrtev terorja je veliko družbeno-politično vprašanje, ki smo ga dolžni reševati vsi, dolžnost ZB pa je, da bdi nad tem.

Letos se bodo začeli praznovati občinski prazniki. Prvi, občinski praznik v Goričah, je odlično uspel. Pripravljajo pa se že tudi drugi. 1. avgusta bo občinski praznik v Kranju, ker so v teh dneh 1941. leta sprožili prve strele proti okupatorju borci 1. in 2. kranjske partizanske čete. Ob sličnih pomembnih dneh posamezni krajev bodo organizirale tudi druge občine svoje praznike, kar zagotavlja, da ne bodo veliki dogodki in borbe nikdar pozabljeni.

Priprave na „Gorenjski sejem“

Razstavljalci nas bodo presenetili

Priprave za Gorenjski sejem so v polnem teku. Glavno breme — ureditev razstavnih prostorov — leži vsekakor na tehničnem vodji sejma, prof. Mihevcu. Svoj delovni »štab« ima v nekem razredu, kjer je na tabli razpet tloris razstavnega prostora. Mihevčevi sodelavci, pomočniki in vajenci iz podjetij, marljivo izpopolnjujejo njegove načrte. Sedaj je videti še bolj v grobem, kako bo prostor urejen, vendar že danes lahko rečemo, da bo aranžma za vsakogar prijetno presenečenje. Stene so že prevlečene z belim, rdečim in svetlo rjavim blagom, ki so ga prireditelju posodile gorenjske tekstilne tovarne. Ker razstavljalci svojih izdelkov še niso pripeljali, je tehnično vodstvo v skrbeh, kako bo zadnje tri dni pred otvoritvijo; naval razstavljalcev bo delo zelo otežkočil. Osnutki razstavišč posameznih podjetij so zelo okusni; nekaj je prav posebno lepih. Nekateri paviljoni bodo razsvetljeni celo s fluorescenčno svetlobo.

Največ prostora sta vsekakor zavzeli na Gorenjskem najbolj razvita industrija in obrt. Tekstilna in čevljarska industrija, mizarji in čevljarji — obrtniki, bodo razstavili najnovejše izdelke. Med razstavljalci bodo tokrat tudi ljubljanska podjetja in podjetja, ki so žela uspeh že na Zagrebškem velesejmu. Sejmski prostor pred stavbo bodo izkoristili predvsem za razstavitev montažnih hišic, poljedelskih strojev in za prikaz komunalne dejavnosti.

Letos se je prijavilo toliko podjetij, da je razstavnega prostora zmanjkalo, čeprav je veliko večji kot lani. Zato je moral prireditelj vse zadnje prijave odkloniti. Razstavljalci o svojih načrtih glede opreme razstavišč in glede izdelkov vztrajno molčijo — menda zaradi medsebojne konkurence. Morda pa tudi zato, ker hočejo ogledovalce in kupce presenetiti. Novost bodo stojnice, kjer bodo podjetja prodajala svoje izdelke na drobno, upamo da po konkurenčnih in znižanih cenah!

Krvodajalci v Loki, pozor!

V Škofji Loki se je že lepo število ljudi prijavilo za oddajo krvi. Prvič jo bodo oddali 30. in 31. julija, ko pride v mesto ekipa Zavoda za transfuzijo krvi. Vsi, ki so se odločili za to najbolj humano dejanje, naj bodo ta dva dni pripravljeni!

Gospodarska razstava na Bledu

V soboto so na Bledu odprli stalno gospodarsko razstavo, ki naj seznanja domače in tuje goste z napredkom naše gospodarske dejavnosti, predvsem z izdelki, namenjenimi za izvoz. Prireditelj, »Bled-Commerce«, je dobil za razstavo primeren prostor na galeriji Kazine (Park hotel). Predsednik upravnega odbora razstave je pred otvoritvijo v krajšem nagovoru obrazložil zbranim gostom pomen razstave in se zahvalil vsem, ki so »Bled-Commerce« gmotno podprli, predvsem OLO Radovljica, Gostinski ter Obrtni zbornici. Na razstavi, ki bo odprta do 20. septembra, sodelujejo predvsem gorenjska podjetja s svojimi najboljšimi izdelki. Načrti tov. arh. Kranjča za opremo razstavišča se bistveno razlikujejo, od doslej izdelanih sličnih načrtov. Pulte, stojala in vetrine so izdelala gorenjska mizarska podjetja in obrtniki. Moderne stole in mize pa so napravili v Duplici pri Kamniku. Krepko so zastopani na razstavi tekstilci iz Kranja, Tržiča, Majšperka in Zapuž, tovarne pletenin, klobukov in športnih potrebščin. Tudi na Gorenjskem močno razvita usnjarska industrija je zastopana s kvalitetnimi izdelki. Svoje proizvode razstavljajo tudi gumarji iz Kranja. Poleg tega vidimo elitne izdelke izvozne konfekcije in kozmetične proizvode, Jeseniške železarji, Tovarna kos in srpov iz Tržiča in umetni kovači iz Krope zavzemajo vidno mesto na razstavi. »Iskra« iz Kranja pa je poleg popularnih projektorjev razstavila svoj najnovejši proizvod — ozkotračni kinoprojektor.

Naša zemlja potrebuje apna

Z apnenjem bomo povečali rodovitnost zemlje

V laboratoriju OZZ so preizkusili zemljo desetih KZ kranjskega okraja in ugotovili, da ji zelo manjka apna. Od 84 vzorcev zemlje jih je imelo zadostno količino apna samo 19, t. j. 22,62%. Druga preizkušena zemlja je vsebovala samo 0,23% apna namesto 3—5%, kolikor ga potrebuje za prehrano in vzdrževanje svojih fizikalnih lastnosti.

Apno veže v lahki zemlji škodljive kisline, v težki pa popravlja fizikalne lastnosti, jo tako zrahlja, da jo je laže obdelovati. Apno zemljo tudi segreva, povzroči pravilno razpadanje hlevskega gnoja in ohranja organsko snov — humus. Razen tega preprečuje nastanek skorje in pomaga razvoju koristnih bakterij — drobnoživk. Zadostna količina apna omogoči delovanje fosfornih in kalijevih umetnih gnojil, ker se pod vplivom apna pretvarjajo težko raztopljive oblike fosforja in kalija v spojine, ki jih rastlina lahko uporabi za prehrano. Apno ustvarja mrvičasto skrukturo zemlje na ta način, da se pod njegovim vplivom zemeljski koloidi sesedejo in zlepijo talne drobce v mrvice, ki se prepletejo z bakterijami in glivicami. V takšni zemlji je dosti zraka, vode, toplote in rastlinske hrane.

Najvažnejši nalogi apna sta torej zmanjševanje kislosti in ustvarjanja mrvičaste strukture zemlje. Brez tega na naših njivah ne bo pridelka.

Kako se izpira apno iz zemlje? Del apna porabijo rastline za svojo prehrano. Večidel pa se izpira pod vplivom vode in pri nepravilnem gnojenju. Tako n. pr. je večje izpiranje apna iz zemlje po obilnem gnojenju s hlevskim gnojem ali po podoravanju zelenega gnoja. Zato je nujno potrebno apniti zlasti tisto zemljo, ki ima zelo malo apna. Apno se hitreje izpira po uporabi kislih umetnih gnojil: amonijevega sulfata, amonijevega klorida, superfosfata, nitrofoskala, kalijeve soli in kalijevega sulfata. Zato bodimo pri uporabi teh umetnih gnojil previdni!

Vsako zemljo, ki ima majhne zaloge apna, moramo apniti ali peskati (kalcificirati). Na ta način vračamo zemlji tisto apno, ki ji ga vzame pridelek, ali se izgubi z izpiranjem. To je tako zvano dodatno apnenje ali apnenje na zalogo. Na lahki zemlji trosimo 20 do 25 q zmletega apnenca ali 15 q žganega apna na 1 ha posevka vsako tretje ali četrto leto, in to pri pridelovanju krompirja, pšenice, rži, ječmena in ovsa, ajde, lucerne in detelje. Kdaj trosimo apno? Ozimine apnimo na zeleno jeseni ali zgodaj spomladi. Jarine pa zgodaj spomladi. Peso in krompir apnimo, kadar nista mokra od rose ali dežja, t. j. na suhi list. Travnike in pašnike apnimo jeseni ali spomladi ob suhem vremenu. Tako izboljšamo hranljivost krme.

Za apnenje naših zemljišč lahko uporabljamo: žgano apno, apnenčev pesek, lapor, kredo, zmleti apnenec-apnenčevo moko ali apnenčev prah, saturacijski mulj.

Čas je, da začnemo z načrtnim apnenjem naše zemlje, ker bosta od tega imela koristi naš kmet in skupnost.

M. S.

Prenos lastninskih pravic v tovarni furnirja v Bodovljah

Precej časa je že, odkar je Okr. ljud. odbor Kranj oddal vse tovarne in podjetja v pristojnost občinskim ljudskim odborom. Le tovarno furnirja v Bodovljah ne. Za to se je odločil OLO iz več vzrokov; v prvi vrsti zaradi neurejenih lastninskih pravic v tovarni, razen tega ima podjetje precejšnje obveznosti do inozemstva, zato ga je treba razširiti in obnoviti strojni park. Vsega tega občina Zminec za sedaj še ne bi zmogla, zato je prav, da se pred prenosom uredijo in rešijo prav vsa vprašanja.

Nacionalizacija tega podjetja je bila prav slabo izvedena. Prejšnji lastniki, bratje Šimic, so v tovarni še danes na vodilnih položajih. Direktor podjetja, vsaj videti je bilo tako, ni dovolj energičen, delavski svet in upravni odbor pa sta bila orodje v rokah Šimičeve »dinastije«. Sindikalna organizacija sicer obstoji, vendar igra vlogo statista, aktiva Zveze komunistov pa v podjetju sploh ni!

Delavski svet in upravni odbor sta zahtevala razrešitev dosedanjega direktorja, ki je res zagrešil nekaj napak; med drugim ni vedel, da sta se zakonca Šimic odpeljala na »komercialno« potovanje v Nemčija (na stroške podjetja). OLO se z zahtevo delavskega sveta in upravnega odbora strinja in bo imenoval novega diretorja, vendar po svoji uvidevnosti, ne pa po sugestijah kogarkoli, ki bi mu bila anarhija v tovarni všeč.

V letih 1948 in 1949 so bratje Šimic iz starih strojev in rezervnih delov sestavili nov nož za rezanje furnirja, lokomobilo in še nekaj drugih strojev. Ker so to delo opravili v glavnem Šimici, se imajo danes za lastnike teh strojev, kljub temu da je bil sestavni material last tovarne. Delavski svet je pri sestavljanju bilance za leto 1952 imenoval cenilno komisijo, ki je »ugotovila«, da dolguje podjetje prejšnjim lastnikom nič manj kot 6 milijonov 400.000 dinarjev. To so hoteli vnesti v bilanco kot terjatev bivših lastnikov do podjetja. Seveda niso upoštevali, da je bil ves nabavljeni material kupljen po takratnih nižjih industrijskih cenah, ampak so prilično dobro »kalkulirali« in vzeli za osnovo današnje cene. Ob potrditvi bilance se je vsota »znižala« na 1,900.000 dinarjev, kar je se danes knjiženo podjetju v breme. Prvotne »uslužnostne« cenitve sprva niso hoteli priznati, Šimic pa jih je postavil na laž in dokazal, da tak zapisnik obstoji.

Ob 50-letnici gornjesavskih planincev

Slabo vreme ni motilo praznovanja

V dneh od 15. do 19. julija so gornjesavski planinci praznovali 50-letnico ustanovitve planinskega društva za njihov kot. Velike priprave na tabor na Vršiču so zajele domala vso Gorenjsko. Na otvoritveno predstavo, ki so jo uprizorili člani ljubljanske Opere, je prišlo z Jesenic in ostalih gorenjskih krajev okrog 4000 gledalcev. Letno gledališče v Ukovi na Jesenicah že dolgo ni sprejelo toliko občinstva. Člane ljubljanske Opere so gledalci nagradili z burnim aplavzom; njihovo gostovanje je bilo za vso Gorenjsko izredno doživetje. Čez dan dokaj ugodno vreme, zvečer ni bilo naklonjeno. Prvo dejanje Förster jevega »Gorenjskega slavčka« je bilo odigrano v najlepšem redu in ob izrednem navdušenju občinstva. Drugo pa je motil rahel dež. Po kratkem presledku so nastopajoči z opero nadaljevali. Člani orkestra, ki so igrali pod dežniki, pa tudi pevci in predvsem solisti so dokazali izredno požrtvovalnost, saj so bili pripravljeni odigrati predstavo do konca. Nadaljevanje pa je onemogočila ploha, ki se je vlila ob koncu drugega dejanja. Kakor številnemu občinstvu, je bilo za predstavo žal tudi nastopajočim, navdušenim nad izredno akustičnim letnim gledališčem in nad številnim občinstvom, saj pred tolikšno množico še niso nastopili. Obljubili so, da bodo prišli na Jesenice ob prvi priliki, za kar se jim Jeseničani, ki so bili tokrat prikrajšani za izreden užitek, toplo priporočajo.

Glavne prireditve pa so bile minulo soboto in nedeljo na Vršiču. Na predvečer so z bengaličnim ognjem razsvetlili Robičje, Mojstrovko in Prisojnik. Izpod katerega so fanfare pozdravljale planince in goste, zbrane ob Tičarjevem domu in ob Erjavčevi koči. Prijetno planinsko veselje je trajalo pozno v noč. Naslednjega dne, na dan glavne prireditve, je na žalost slabo vreme motilo planinsko slavje. Zaradi dežja so prišle na Vršič le manjše skupine. Po deveti uri, ko se je nekoliko zvedrilo, se je zbralo ob Erjavčevi koči okrog 200 planincev in ostalih ljubiteljev naših gora. Med njimi so bili predstavniki Planinske zveze Slovenije, Gorske reševalne službe, Planinskega društva iz Celovca, Planinskega društva iz Tolmina, vseh gorenjskih planinskih društev in LOMO Jesenice.

K zlatemu jubileju gornjesavskih planincev so čestitali predstavniki planinskih društev in ljudske oblasti. Med drugim so se na slavju spomnili preminulih ustanoviteljev jeseniškega planinskega društva, še živečim pa je predsednik, tov. Župančič, izročil častne diplome. Slavje so poživili jeseniški pevci, ki so zapeli več planinskih pesmi. Oficielnemu programu je sledilo pravo planinsko veselje v obeh kočah. Dež razpoloženja ni motil.

Planinski tabor na Vršiču, ki so se ga udeležili številni ljubitelji gora iz gornjesavskega kota in neštetih krajev od Save do Soče kakor tudi zamejski Slovenci, je bila mogočna manifestacija gornjesavskega planinstva ter najlepši uvod v mednarodni jubilejni tabor vseh planincev Jugoslavije, ki bo od 1. do 3. avgusta v Vratih.

GLAS NAŠIH BRALCEV

K članku »Nekaj šolskih vprašanj . . .«

V eni zadnjih številk »Glasu Gorenjske« je neki tovariš načel vprašanje učnih uspehov in šolskih ocen. Dovolite mi nekaj pripomb k tej temi.

Poznam mnogo učencev, ki so bili v osnovni šoli med najboljšimi, v gimnaziji pa jim ne gre . . . Zakaj? Ja, ko bi mogli to razvoljati!

Po mojem poznavanju razmer so na kranjski osnovni šoli večidel starejše učne moči, zlasti v višjih razredih. Učiteljstvo je zelo navezano na otroke, kar otroci čutijo in zato vsi z veseljem hodijo v šolo. Če jim pri izpraševanju kdaj spodleti, jim učitelji to sicer zamerijo, vendar hitro odpustijo.

No, in ti otroci pridejo v gimnazijo. Vse jim je novo, vsak profesor ima drugačno učno in izpraševalno metodo, vsak ima drugačne zahteve. Dolgo traja, preden se privadi učenec profesorju in profesor učencu. Navadno pride do tega šele drugo leto. Pa ti pridejo z novim šolskim letom kar trije, štirje novi profesorji. Tako, sedaj pa spet skraja. Spet se bo treba vživeti v tega ali onega profesorja in prav tako mora novi profesor spoznati svoje nove varovance. Ni čudno, da pride tako dijak že v tretji ali četrti razred, pa še vedno na šoli ni profesorja, ki bi ga razumel in res dobro poznal. Tu iščimo glavni vzrok neuspehov!

Vso krivdo seveda zvračajo na dijaka: premalo resen, preveč otročji, raztresen, nervozen, ne zna — ergo, premalo se uči. Ali je pa tudi res zmeraj tako? Ni malo dijakov, ki jih doma redno izprašajo učno snov. Doma otroci znajo, a iz šole prinesejo »cveke«. Razumljivo, da starše to začudi, zato se gredo informirat v šolo, od kod neuspehi. »Ni znal!« se glasi odgovor. Prepričana sem, da v takem primeru profesor ne laže, pa njem otrok res ni znal. Toda **zakaj** ni znal, se vprašajmo.

Naloga slehernega profesorja bi bila, da bi poznal otrokovo duševnost in pri izpraševanju to tudi upošteval. Za poglabljanje v psiho posameznega otroka pa je treba časa. Pogosta menjava učnih moči seveda to popolnoma izključuje. Prav zaradi tega, ker med profesorji in dijaki ni duševnega kontakta, nastaja v razredih tista napeta atmosfera, ki je škodljiva i dijakom i profesorjem. V nižji gimnaziji so večidel še otroci, stari izpod petnajstih let, ki bi jim morali biti profesorji prijatelji in svetovalci.

Tega pa večina naših mladih profesorjev ne zmore in tudi ne čuti potrebe po tem. Učencem zastavijo po navadi tri vprašanja, na katera bi marsikateri dijak s profesorjevo pomočjo odgovoril. Ker pa profesor dijaku noče pomagati, je nujno, da otrok, ki je po naravi boječ in nima govorniškega daru, dobi »cvek«. Pravilen prijateljski odnos profesorja do dijaka, pa bodo učni uspehi na naših srednjih šolah, mislim predvsem na nižje razrede, vsekakor boljši!

Na II. državni gimnaziji v Kranju je neka profesorica ob koncu šolskega leta dejala dijakom: »Zdaj me pa kar ‚fejst' opravljajte po Kranju.« Še smejala se je potem, ko je dvema doslej prav dobrima učenkama dala nezadostno iz zemljepisa. Mislim, da tako slovo ni najbolj primerno. Se vam ne zdi napak njeno pojmanje, da je storila nekaj, za kar jo lahko opravljajo? Ali se morda motim?

Druga profesorica je dala dijaku, ki v letošnjem šolskem letu ni pisal niti ene naloge nezadostno, nezadostno iz slovenskega jezika. Priznala je, da ima »krasen« slog, da pravilno piše, da pozna literaturo, pač pa ga pri slovnici večkrat zaloti, da je odsoten in da ji takrat ne zna odgovoriti na postavljena vprašanja. Slovenski jezik, mislim predmet, obsega slovnico, slovstvo, spise, poznavanje literature. Ocena slovenskega jezika naj bi bila povprečje ocen vseh sestavnih delov tega predmeta. Prav zato se mi ne zdi pošteno, da je dobil učenec nezadostno iz slovenščine. Slovenskega jezika se menda učimo zato, da znamo pravilno pisati in pravilno govoriti. Če torej dijak ne zna slovničnih pravil, obvlada pa sicer slovenski jezik, mar potem zasluži res negativno oceno?

V razvojnih letih so vsi otroci nekoliko nagajivi in raztresen. Dober pedagog bi moral to nekoliko upoštevati, jih prikleniti nase in posredno na predmet, ki ga poučuje. Tudi pohvala oz. priznanje bo otroku koristilo in ga vzpodbujalo k učenju.

Bolj človeški odnos do učencev, pa bodo uspehi večji tudi pri še tako »strogem« profesorju.

G. Z.

Franc Štefe - Miško

ROJSTVO KOKRŠKEGA ODREDA

To področje tudi v najhujših zimskih mesecih ni ostalo brez partizanov. I. bataljon je pošiljal pod Storžič stalno močnejše patrole, ki so ta predel kontrolirale in vzdrževale zveze z našimi ljudmi.

Prva taka patrola je odšla pod Storžič že v začetku decembra, druga 23. decembra, tretja pa sredi januarja. Patrole so na obhodu neštetokrat prešle vse področje bivšega II. bataljona in pripravljale teren v organizacijskem in političnem smislu za požitev partizanstva takoj v prvih pomladanskih dneh. Obiskovale so številne znane aktiviste in simpatizerje OF. Tako so patrole delale vso zimo.

Kljub otežkočenemu gibanju in stalnemu zasledovanju, sovražnik teh patrol ni mogel uničiti prav zaradi njihove gibčnosti. Patrole so v tej dobi najbolj vztrajno zasledovali gestapovci in raztrganci, ki so oznanjali, da bo sedaj konec partizanstva na Gorenjskem. Med to druščino raztrgancev je bil tudi znani partizanski dezerter Slavko Šubic, ki je nekaj mesecev prej pobegnil iz II. bataljona. Seveda je za svoje početje kaj kmalu prejel zasluženo plačilo.

Poizkušali pa so tudi na drugačne načine uničiti te patrole. Nemci so svoje petoliznike oborožili, da bi napadli partizane, kadar pridejo v vas ali posamezne hiše. Ko se je na primer partizanska patrola 31. decembra 1942 pojavila na Šenturški gori pri posestniku in gostilničarju, znanem nemčurju Ignacu Vrhovniku, jo je ta pričakal na podstrešju in jo zahrbtno napadel z bombami. Na podoben način je nekoliko kasneje napadel drugo patrolo tudi posestnik Markuta iz Suhe pri Predosljah, skupno s svojimi sinovi, pozneje znanimi organizatorji bele garde.

Decembra sta se patroli pod Storžičem priključila dva nova borca: Ivan Renko - Boris iz Srednje vasi pod Doberčo in znani koroški borec Franc Pastork - Lenart, ki je leta 1942 pobegnil iz nemške vojske. S Koroškega je napravil dolgo pot preko že zasnežene Košute, dokler ni pod Storžičem našel partizanov in se jim z vso vojaško opremo priključil. Njegovo ime moramo omeniti zlasti zato, ker je kmalu postal eden zelo odločnih borcev proti nacizmu, leta 1943 pa celo komandant I. Koroškega bataljona (le-ta je letos v Mežici proslavljal deseto obletnico svojega nastanka) in je pozneje v borbah tega bataljona v Mežici junaško padel.

6. januarja je patrola ob drugem povratku izpod Storžiča vodila na Osnovčku večjo borbo. 20 mož je prispelo po naporni poti preko Krvavca na Tuhinjsko, kjer se je do tedaj zadrževal bataljon. Ko se je dopoldne zadrževala pod Osnovčkom, so se pojavili Nemci. Borci so se umaknili na Osnovček in zasedli položaje, ki jih je imela že Kamniška četa 10. maja 1942, ko je na tem hribu vodila eno svojih najuspešnejših bitk. Nemci so zasledili partizane vrhu hriba in takoj pripravili napad. Partizani so jih, kakor pred enim letom, spet spustili do svojih položajev in šele potem srdito napadli. To se je večkrat ponovilo. Močan odpor partizanov in njihovo prepevanje partizanskih pesmi na položajih je sovražnika tako razjezilo, da so pričeli nekateri Nemci in vermanschaftovci partizane na ves glas preklinjati in jih pozivati, naj pridejo s hriba, ako si upajo. Borba se je zavlekla do večera. Ker sovražnik z napadi ni uspel, je pričel celoten hrib obkoljevati. Nameraval je skleniti močne obroče in naslednjega dne s pojačeno silo nadaljevati borbo. Toda partizani so jih prehiteli in se še zadnji trenutek, ko bi moral biti obroč sklenjen, prebili. Partizani niso imeli na položajih nobenih izgub, pri preboju pa je padel Živko, borec bivše druge grupe odredov, ki se je pridružil tem partizanom komaj pred dobrim mesecem. Padel je pri preboju mimo zvonika, iz katerega so Nemci streljali s težkim mitraljezom. Sovražnik je v tej borbi utrpel precejšnje izgube, saj je naslednjega dne svoje mrtve in ranjene odvažal kar s tovornim avtomobilom. Po dveh dneh je patrola dobila zvezo z bataljonom.

Po reorganizaciji Kokrškega odreda so vsi borci bivšega II. bataljona za stalno odšli nazaj pod Storžič. Vsega skupaj jih je bilo nekaj nad petnajst. Njihova glavna naloga je bila, da na kranjskem terenu pridobe novih borcev in iz njih formirajo nove partizanske enote. Delovanje te skupine je bilo nekaj časa popolnoma samostojno.

V marcu je ta skupina na področju II. bataljona likvidirala nekaj izdajalcev. Med drugim 11. marca Ivano Rehberger z Brega, ki je jeseni preteklega leta v gozdu pri Suhi izdala štiri partizane, od katerih so trije padli, 24. marca pa v Vodicah Janeza Travna, ki je prejšnje leto v vodiški gmajni izdal skupino partizanov in pripeljal nad njo Nemce.

29. marca se je skupini pridružil Stane Mrhar. Le-ta je prišel s Koroškega, kjer je bil že od leta 1942 politični delavec.

V tem pomladanskem obdobju se priključujejo partizanom številni novi borci, najprej taki, ki so že dalj časa vzdrževali zveze s partizani, za njimi pa tudi drugi. Med prvimi sta prišla pod Storžič brata Cvetko iz Tržiča. Že čez nekaj dni sta ta dva pripeljala iz Celovca dva ruska ujetnika, zaposlena v neki tovarni. V aprilu pridejo novi borci z Golnika in okoliških vasi, dalje iz Leš, okolice Brezij itd. Tako se je skupina že v nekaj mesecih znatno okrepila; nastala je že prava četa.

30. marca je skupino obiskal Tone Nartnik - Črnivec, ki ga je PK KPS za Gorenjsko določil za prvega sekretarja Okrožnega komiteta kranjskega okrožja, odkar je padel Vodopivec. Po podrobni proučitvi položaja na kranjskem terenu in pa po podrobnih razgovorih s Stanetom o stanju na Koroškem je odšel nazaj na PK, da poroča o novi situaciji. Predlagal je učinkovite ukrepe za utrditev partizanstva na kranjskem področju. Sklenjeno je bilo, da se pod Storžičem čimprej formira nov bataljon, storiti pa da je treba vse potrebno za čimhitrejše organiziranje Okrožnega in s tem v zvezi tudi Okrajnih komitejev, da bi tako mogli začeti s širokim političnim delom.

Za čimprejšnje formiranje novega bataljona in za boljšo oborožitev novih borcev je PK poslal pod Storžič 20 dobro oboroženih borcev tedanjega Gorenjskega odreda. Takoj po njihovem prihodu, že v maju, je bil pod Storžičem formiran nov Kokrški bataljon z dvema četama. Komandant bataljona je postal Ivo Vambergar - Fajfar, politkomisar pa Stane Mrhar. Z nadaljnjim dotokom novih borcev s področja kranjskega okrožja, ki je segal od Begunj do Smlednika, je bataljon že v avgustu narastel na preko 130 mož. Dotok novih borcev se vse bolj stopnjuje, tako da pošlje Kokrški bataljon prvi gorenjski brigadi, brigadi Franceta Prešerna, ki se je med tem časom osnovala na desnem bregu Save, že okrog 100 svojih mladih borcev. Le-ti so se potem borili ne samo na Gorenjskem, temveč tudi na Primorskem in celo na Dolenjskem (borbe za Turjak).

Kot že omenjeno, je bil s prihodom Črnivca na kranjski teren v zgodnji spomladi leta 1943 ustanovljen najprej Okrožni komitet Partije in Okrožni odbor OF, po okrajih kranjskega okrožja pa Okrajni komiteji Partije in Okrajni odbori OF. Okrožni komitet Partije je vodil Črnivec, Okrajni komite v Kranju Ivo Slavec - Jokl, v Tržiču Branko Djordjević - Jure, v Naklem Franc Šiška - Črto, v Šenčurju Jože Stružnik - Mejač, na Brezjah Vojteh, postavljena pa so bila še okrajna vodstva v okrajih Kropa in Stražišče.

Vzporedno z ustanavljanjem partijskih komitejev in odborov OF se je formiral tudi Okrožni komitet SKOJ, Okrožna tehnika, posebno kurirsko omrežje in končno tudi Varnostna obveščevalna služba, na čelu z Okrožno komisijo VOS in varnostnimi grupami po vseh okrajih.

15. avgusta je bila nad Kokro prva konferenca vseh okrajnih sekretarjev Partije in SKOJ, ki jo je vodil Črnivec. Konferenca je postavila odločilne temelje nadaljnjemu razvoju osvobodilne borbe v kranjskem okrožju. Oborožena borba prične dobivati res množičen značaj.

Dve leti hudih borb in premagovanj, polnih zmah pa tudi težkih porazov, nista bili zaman.

Opomba uredništva: I. del kronike Kokrškega odreda je s to številko zaključen. II. del, izpod peresa istega avtorja, bomo začeli objavljati na jesen.

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Kamnika

Vsak teden eno nadstropje. Gradnja stanovanjskih hiš Podjetja Kamnik zelo hitro napreduje. Vsak teden sta se stavbi dvignili za eno nadstropje. Zdaj pripravljajo že ogrodje za streho.

Velik del obiskovalcev kamniškega kina si želi, da bi se predstave v poletnem času začele pol ure kasneje. Tako bi bil obisk tudi ob delavnikih večji.

Kranjsko podjetje »Sadje« je odprlo v Kamniku svojo poslovalnico in mesto redno zalaga s sadjem in zelenjavo.

Na tekmi žanjic v Podgorju pri Kamniku je med 18 ženskami, ki v kamniški okolici najbolj spretno sukajo srp, zmagala predstavnica Mekinj. Prejela je lepo nagrado.

Kažipota ob naših cestah je zob časa tako uničil, da ne moreš več razbrati, kaj na njih piše. V Stahovico in Duplico prav gotovo tujec ne bi mogel, če se ne bi informiral pri ljudeh. Ali so taka kažipota sploh še potrebna?

Te dni je **kamniški krojaški mojster Valentin Slapar** poslal Mestni šivalnici v Kranju 6 krojaških lutk. Na misel, da bi začel izdelovati lutke, je prišel že pred poldrugim letom. Uvidel je namreč, da jih ni nikjer dobiti, čeprav jih šivilje in krojači nujno potrebujejo. Lutke izdeluje iz papirnate mase in mavca, in sicer v dveh polovicah, ki jih nato sestavi in prevleče s klotom.

Z Jesenic

Jeseniški Kazino ima primerne prostore in pogoje, da bi svojim gostom veliko nudil. Pod košatimi kostanji je lep vrt, ki ima primeren prostor za plesne prireditve. Toda teh letos še ni bilo. Zakaj ne, naj bi odgovorila uprava Kazina ali zabavni orkester! Tako na Jesenicah ni drugega, kakor kino in tu pa tam kaka kulturna prireditev. Pogosto prihajajo na Jesenice tuji gostje in svojci domačinov, katerim žel v mestu ne moremo nuditi prijetne zabave.

Iz Mengša

Agilni mengeški planinci so v nedeljo z uspehom priredili veselico na Gobavici.

Društvo gradi lastno planinsko kočo na najvišji točki Gobavice, od koder je krasen razgled do Katarine, preko Julijcev in Karavank ter Kamniških planin, vse do Menine planine. Društvo, ki ga močno bičajo finančne težave, bo dobilo denarno posojilo. S tem bo zagotovljeno, da bo koča še letos odprta.

Iz Godešiča

Splošna kmetijska zadruga na Godešiču je po dolgem cincanju spoznala, da bo le z mehanizacijo mogoče dvigniti kmetijsko proizvodnjo. Zato se je končno odločila za nakup traktorja. Soglasnost vseh teh vasi, vključenih v zadrugo, je najboljše zagotovilo za uspeh!

Žabnica in Godešič se že od nekdaj prištevata med najbolj napredne vasi Sorškega polja. Povezava med njima pa je zelo šibka. Te dni je končno vzkliila hvale vredna zamisel, naj bi obe vasi povezali s cesto, speljano od Bajžlja v Žabnici do Budnarja oziroma Jazbeca na Godešču. S tem se bo Žabničanom zelo skrajšala pot v Ljubljano in Godešičanom v Kranj. Izognili se bodo ostremu ovinku v Dorfarjih in kotanjastim, skoraj neuporabnim cestam na Trati—kolodvoru, spodnji konec pa bo dobil ravno cesto od Jeperce do Trate. Želimo, da bi bila cesta čimprej zgrajena.

Mladinci tržiškega kota pozivajo na tekmovanje

Že nekaj let je mladinska organizacija pri Sv. Ani nad Tržičem med najboljšimi. Odbor je zelo iniciativen in skrbi za zdravo rast ter življenje vseh tamkajšnjih mladincev. Zato ni čudno, da je mladina v tem kraju vzljubila organizacijo.

Preteklo nedeljo se je v dvorani pri Ankeletu zbralo 54 mladih ljudi na posvetu — manjkali so samo štirje, ki so baje odšli v Tržič gledat birmo. Predsednik mladinske organizacije Ivan Bergant je povabil tudi starejše ljudi — njihove prijatelje. Le-ti so se vabilu radi odzvali. Prišla sta tudi dva člana tržiškega Mestnega komiteja LMS.

Tovariš Janko Kavčič je nato analiziral delo mladinske organizacije v pretekli polovici leta. Govoril je o delu mladine v planinskem in gasilskem društvu, o strelski družini, ki jo sestavljajo v glavnem mladinci, in o kulturnem delu, za katerega kaže mladina največ zanimanja. S trodejanko »Raztrganci«, ki so jo sami naštudirali, so nastopili pri Sv. Ani in v Rdeči dolini. Omenil pa je tudi težave, ki jih ima organizacija. Predvsem pereč problem je pijančevanje in nekulturno vedenje nekaterih mladih ljudi. V diskusiji je bilo tudi govora, da bi vključili v organizacijo vso mladino, ki dela v tržiških tovarnah.

Ob tej priliki so sestavili tekmovalne točke in pozvali vse osnovne mladinske organizacije kranjskega okraja na tekmovanje.

Šah • Telesna vzgoja • Šport

Plavalni troboj v Kranju

Preteklo soboto in nedeljo so bila v Kranju zanimiva plavalna tekmovanja za prvenstvo Slovenije v II. in III. ligi. V II. ligi so se srečale ekipe Bleda, Kamnika in Mladosti iz Kranja. Tekmovanje je bilo zelo zanimivo; doseženi pa so bili tudi nekateri boljši časi. Barbka Koncilja — Mladost, Kranj — je s časom 1:22,1 na 100 m in 6:42,1 na 400 m **proplonirska rekorda in dosegla** sto postavila nova **slovenska obenem najboljše čase v letošnji sezoni v Sloveniji.** Presenetil je tudi Peter Colnar iz Kranja na progi 1500 m. Plavalka Hribarjeva in Vukičeva sta zasedli prva mesta. Od gostov se je najbolj izkazal Tone Cerar, ki je tokrat prvič startal v Kranju. Uspeh kamniških plavalcev je v glavnem njegova zasluga. Kamnik pa ima v svoji sredi tudi druge dobre plavalce, ki so dosegli na troboju lepe uspehe. Predvsem bi Bogataja ter Auerspergovo in omenili Zrimška, Šnabla in Dolinškovo.

Rezultati:

100 metuljček moški: 1. Tone Cerer 1:18,3; **100 m prosto ženske:** 1. Barbka Koncilija M 1:22,1; **100 m prosto moški:** 1. Janez Juretič B 1:10,8; **200 m prsno ženske:** 1. Mara Hribar M 3:24,6; **1500 m crawl moški:** 1. Vlado Zrimšek K 23:12,6; **4 x 100 m crawl ženske:** 1. Kamnik 6:11,7; **4 x 100 m mešano moški:** 1. Kamnik 5:18,2; **400 m crawl ženske:** 1. Barbka Koncilja M 6:42,1; **400 m crawl moški:** 1. Tone Cerer K 5:52,9; **100 hrbtno ženske:** 1. Mara Dolinšek K 1:45,0; **100 m hrbtno moški:** 1. Janez Jarc B 1:22,6; **50 m metuljček ženske:** 1. Vera Zaič B 43,0; **200 m prsno moški:** 1. Stane Šnabl K 3:06,4; **3 x 100 m mešano ženske:** 1. Mladost Kranj 4:51,2; **4 x 200 m crawl moški:** 1. Kamnik 10:52,0; **Skoki moški:** 1. Ivko Šink Mladost; **skoki ženske:** 1. Marinka Janič Kamnik.

V waterpolo tekmi je prvi večer zmagala Mladost, Kranj : Kamniku v zanimivi, borbeni tekmi s 6 : 4 (3 : 3).

Drugi dan pa so waterpolisti Mladosti premagali Bled z rezultatom 4 : 1.

Stanje točk:

Mladost : Bled 124 : 86

Mladost : Kamnik 106 : 117

V dopoldanskem tekmovanju je bil na sporedu troboj Prešeren, Radovljica : Železničar, Ljubljana : Mladost, Kranj II.

V waterpolo tekmi je zmagala Mladost, Kranj : Železničar, Ljubljana z rezultatom 7 : 2 (1 : 0),

Mladost, Kranj II. : Železničar, Ljubljana II 81 : 76

Mladost, Kranj II : Prešeren, Radovljica 67 : 75

Prešeren, Radovljica : Železničar, Ljubljana z rezultatom 76 : 66.

Tekmovanju je prisostvovalo prvi večer okrog 800 gledalcev. V nedeljo pa je slabo vreme preprečilo večji obisk.

Uspešen zaključek avto-moto šole v Cerkljah

Avto-moto društvo Cerklje, ustanovljeno šele letos, se je že zelo okrepilo, saj ima v svojih vrstah že nad 100 članov in kar 39 motorjev.

Meseca februarja je društvo odprlo avto-moto šolo, ki jo je vodil društveni predsednik Gvidon Pahor. Šolo je vse mesece redno obiskovalo 48 tečajnikov. Le-ti so 22. junija polagali šoferski izpit pred izpitno komisijo iz Ljubljane. 96% obiskovalcev avto-moto šole v Cerkljah je izpite uspešno opravilo. Ta izreden uspeh kaže, da je Avto-moto društvo v Cerkljah znalo uspešno zainteresirati mladino za svoj šport. Zanimanje zanj je vzbudilo s propagandnimi vožnjami, ki so postale pravcati množični izleti. V kratkem se bo začel že drugi tečaj.

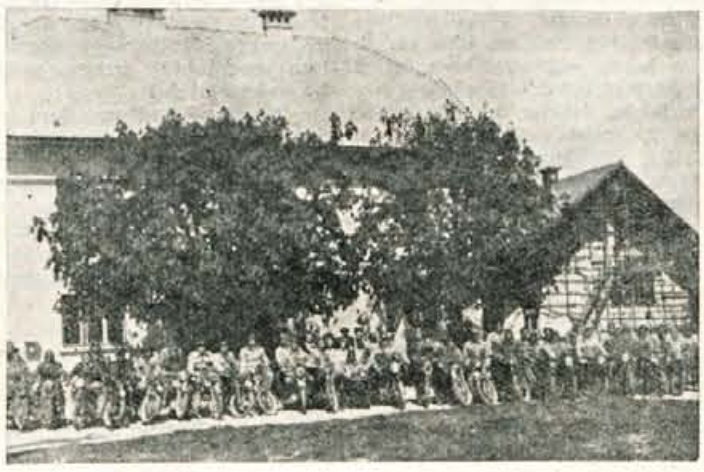

Na sliki: Skupina tečajnikov po izpitu.

Uredništvo „Glasu Gorenjske“ čestita bralcem in naročnikom k Dnevu vstaje

Razpis javne dražbe

o prodaji stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja

Ljudski odbor mestne občine Kranj razpisuje na podlagi sklepa seje z dne 10. 7. 1953 javno ofertno dražbo stanovanjskih hiš, ki so last splošnega ljudskega premoženja in sicer:

Hiša št. 163 v Stražišču pri Kranju — pritlična dvostanovanjska hiša	Izklicna cena din	650.000.—
Hiša št. 191 v Stražišču pri Kranju — pritlična enostanovanjska hiša	Izklicna cena din	200.000.—
Hiša št. 324 v Stražišču pri Kranju — podkletena, visokopritlična dvostanovanjska hiša	Izklicna cena din	1,600.000.—
Hiša št. 23 v Drulovki pri Kranju — pritlična enostanovanjska hiša	Izklicna cena din	332.535.—
Hiša št. 45, Drulovka pri Kranju — dvostanovanjska, pritlična, delno podkletena	Izklicna cena din	1,144.000.—
Hiša št. 84 Kranj, Gorenja Sava — pritlična enostanovanjska hiša	Izklicna cena din	244.000.—
Hiša št. 105 v Čirčičah pri Kranju — enonadstropna dvostanovanjska hiša	Izklicna cena din	2,065.000.—
Hiša štev. 12, Kranj, Stara cesta — visokopritlična dvostanovanjska hiša	Izklicna cena din	1,760.000.—
Hiša št. 13, Kranj - Huje pritlična dvostanovanjska hiša	Izklicna cena din	482.000.—
Hiša št. 15, Kranj, Tavčarjeva ulica — pritlična hiša s podstrešnimi sobami	Izklicna cena din	397.000.—
Hiša št. 39, Kranj, Tavčarjeva ulica — enonadstropna, dvosobna dvostanovanjska hiša, v državni lasti ena polovica — Izklicna cena za prodano polovico	din	899.000.—
Hiša št. 12, Rupa pri Kranju — pritlična enodružinska v lasti države dve tretjini — Izklicna cena za prodano 1/3 lastništva	din	100.000.—
Hiša št. 47 v Struževem pri Kranju — pritlična dvostanovanjska hiša	Izklicna cena din	895.000.—

Navedene hiše se bodo prodajale na javni dražbi na osnovi pismenih ponudb. Pismene ponudbe naj vložе interesenti v roku 30 dni po objavi tega razpisa v zalepljenih in zapečatenih kuvertah pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj.

V smislu točke IX/37 Navodil za izvajanje uredbe o zidanju stanovanjskih hiš delavcev in uslužbencev, o prenosu hiš iz sklada splošnega ljudskega premoženja (Ur. l. FLRJ št. 36/360-51), so kupci teh hiš lahko samo:

a) delavci in uslužbenci državnih — gospodarskih podjetij, gospodarskih združenj, uradov, ustanov ter zadružnih in družbenih organizacij;

b) člani predstavniških ter njim odgovornih organov, ki prejemajo za svoje delo plačo, izvoljene osebe na stalnih dolžnostih s stalno nagrado pri določenih družbenih organizacijah;

c) pripadniki Ljudske milice;

č) uživalci osebnih in družinskih pokojnin ter invalidnin.

Ne more pa biti kupec teh hiš delavec ali uslužbenec, če je že on sam ali pa njegov zakonski drug lastnik ali solastnik stanovanjske hiše oziroma stanovanja v kraju, kjer sta stalno zaposlena in tam stalno prebivata.

Ponudniki naj na kuverti označijo: »Nakup stanovanjske hiše iz splošnega ljudskega premoženja.

Dan dražbe bo objavljen na krajevno običajen način in v časopisih.

Hiše bodo prodane najvišjim ponudnikom, ki morajo takoj ob dražbi plačati najmanj 20% kupnine. Ostanek kupnine bodo kupci lahko plačali v rednih obrokih tekom 20 let z 1% obrestmi. Kdor plača več kot 20% kupnine, ima pri odplačilu in obrestih posebne ugodnosti.

Kranj, dne 23. julija 1953.

Predsednik LOMO:
Hafner Vinko, l. r.

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

KINO

Kino »Storžič«, Kranj: 24. do 27. julija francoski film »Frizer za dame«; predstave ob delavnikih in nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. Matineji v nedeljo, 26. julija ob 8.30 uri »Frizer za dame«, ob 10. uri »Knjiga o džungli«. 28., 29. in 30. julija tedrak in ameriški barvni film »Veliki Caruso«, predstave ob 16., 18. in 20. uri. 30. julija predstava ob 20. uri odpade. 31. julija jugosl. film »Skalna obzorja«; predstavi ob 16. in 18. uri, ob 20. uri predstava odpade.

Letni kino Partizan, Kranj: 24. in 25. julija francoski film »Frizer za dame«, 26. in 27. julija angl. barvni film »Knjiga o džungli«. 28. julija do 2. avgusta ameriški barvni film »Veliki Caruso«. Vse predstave ob 20.30 uri.

Kino »Svoboda«, Kranj — Stražišče: 24. do 26. jul. angl. barvni film »Knjiga o džungli«; predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V soboto, 25. julija ob 20. uri dvojni program — »Knjiga o džungli« in »Frizer za dame«. V nedeljo, 26. julija, matineja ob 10. uri, franc. film »Frizer za dame«. 31. julija do 2. avg. tednik in italijanski film »Sanjala sem o raju«.

Mestni kino Radio, Jesenice: do 26. julija mehiški film »En dan življenja«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din). 27. do 29. julija ameriški barvni film »Knjiga o džungli«. 30. julija do 2. avgusta franc. film »Ustreljen ob zori«.

Letni kino »Svoboda«, Jesenice: do 26. julija mehiški film »Knjiga o džungli«; 30. julija do 2. avgusta franc. film »Ustreljen ob zori«. Predstave ob 20.30 uri, v slučaju slabega vremena predstava ob 16. uri v kinu »Radio«.

Kino Javornik - Kor. Bela: 24. do 26. julija amer. film »Težka pot«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma; vstopnina 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: do 27. julija mehiški film »La Malquerida«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din). 28. do 30. julija amer. film »Srečanje s Frankenstainom«; 31. julija do 3. avgusta amer. barvni film »Trije kavalirji«.

Mestni kino Kamnik: 25. do 29. julija angl. film »Mandy«; 30. julija do 2. avgusta slovenski film »Jara gospoda«.

Mestni kino Domžale: do 26. julija amer. film »Velika reka«. 29. in 30. julija nemški film »Mamljiva nevarnost«.

OBJAVI

Okrajni odbor ZB NOV Kranj organizira skupaj z OLO Kranj enoletni pripravljalni razred za otroke padlih borcev v NOV in talcev, padlih v letih od 1941 do 1945 ter otroke članov ZB s področja kranjskega okraja.

Vsi zainteresirani naj pošljejo svoje prijave na Okrajni odbor ZB NOV Kranj najkasneje do 20. avgusta 1953.

Razred je internatskega tipa s celotno oskrbo, t. j. hrano, stanovanjem ipd.

Občinski odbori ZB in občinski LO naj takoj pristopijo k zbiranju kandidatov za ta razred. Po končanem razredu je vsakemu zasigurano nadaljnje študiranje ali vključevanje v uk v kakršni koli poklic po svojih lastnih željah.

Ljudski odbor mestne občine Domžale razpisuje v smislu uredbe o prodaji stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja (Ur. l. FLR Jugoslavije 1953/17) in lastnega pravilnika dražbo stanov. hiš, **ki bo 1. avgusta 1953 ob 8. uri v Domžalah, v sindikalni sobi Doma kulture,** in sicer hiše v Domžalah, Ljubljanska cesta 11 za izklicno 448.500 din, Ljubljanska c. št. 20 799.250 din, Ljubljanska cesta 67 (polovica) 695.750, Ljubljanska c. št. 102 210.450 din, Stobovska cesta 7 (polovica) 478.400 din, Taborska cesta št. 3 575.000 din, Taborska c št. 8 532.450 din, Taborska 18 402.500 din, Rojska cesta št. 12 401.350 din, Industrijska c. št. 14 547.400 din, Radio cesta št. 5 250.000 din, Studa št. 47 271.400 din, Taborska cesta št. 16 288.420 din, Sr. Jarše št. 58 1,185.880 din, Sp. Jarše št. 11 549.930 din, Zg. Jarše št. 4 97.750 din, Ihan št. 44 393.300 din, Ihan št. 39 346.000 din, Goričica št. 22 690.000 din, Ihan štev. 73 455.055 din in Vir štev. 53 1,550.000 din.

Reflektanti za nakup teh hiše lahko do dražbe ogledajo, informacije glede dražbenega pravilnika in plačilnih pogojev pa lahko dobijo pri LOMO Domžale.

RAZGLAS

Sporazumno med upravo Okrajnega zdravstvenega doma in zdravnikov ambulantne službe na Jesenicah je bilo sklenjeno:

da se reorganizira zdravniška služba sektorskih ambulant od 21. VII. t. l. dalje, da bi tako čimbolj enakomerno porazdelili članstvo in tako omogočili redno zdravljenje bolnikov. Reorganizira se tako, da ordinira samo za člane podjetja Gradis in Primorje dr. Tancar, in to dnevno v dopoldanskih urah v svoji privatni ordinaciji na Gosposvetski cesti.

Dr. Viktor Marčič ordinira za člane in članice vseh drugih podjetij in ustanov, ki prebivajo na področju Jesenic, v popoldanskih urah — v sektorski ambulanti, Titova cesta

MALI OGLASI

Jenko Franc iz Češnjevka obžalujem, da sem Gašpircu Janezu, kmetu iz Češnjevka očital tatvino in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Službo nudi podružnica DOZ Kranj moškim absolventom ekonomskega, kmetijskega in gradbenega tehnikuma in kandidatom z nepopolno srednjo šolo (mala matura) za službo terenskega inštruktorja. Plača po uredbi.

Reflektanti naj pošljejo kolkovane prošnje z dokumenti na naslov: DOZ, podružn. Kranj, Prešernova 10.

Dalje rabimo življenjske inkasante v vseh večjih krajih Gorenjske. — Plača po efektu dela.

Preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih govorila o Alojzu Zupanu iz Stražišča 319, ter izjavljam, da so neresnične. — **Pavla Iljaž,** Stražišče štev. 242.

Prodam psa volčjaka, starega 16 mesecev, in radio 4+1 cevni z magičnim očesom; zamenjam za žensko kolo ali kupim žensko kolo. Alojz Gorjup, Primskovo 215.

Škarje za obrezovanje živemeje, najdene v »Prešernovem logu«, dobi lastnik pri Eržen-

OSMRTNICA

Trg. podjetje Jesenice je izgubilo iz svoje srede neutrudljivo sodelavko - uslužbenko

tov. Ivanko Cvetek

predsednico del. sveta

Zaslužno članico bomo ohranili v trajnem spominu!

Trg. podjetje Jesenice

Sem in tja po Škofji Loki

Škofjeloško Turistično društvo, ustanovljeno pred letom dni, je že precej svojih nalog opravilo, vendar ga čaka še dosti dela. Naj opozorim samo na nekatere stvari, ki društvu in mestu nikakor niso v čast.

Potniki, ki prispejo v Škofjo Loko večidel z vlakom, so z ureditvijo gostišča na Trati zadnje čase kar zadovoljni. Dobra volja pa jih mine, ko vstopijo v avtobus, ki vozi v Škofjo Loko. Ob nedeljah je tak naval na to prevozno sredstvo, da se potniki bolj tišče kakor sardine v škatli. Čudno, da se niti Ljudska milica niti Turistično društvo ne obregneta ob »nekulturni« prevoz. Če ničesar drugega, bi od sprevodnika lahko zahtevala, da sname tablico, na kateri je označena kapaciteta avtobusa. Potnikov je namreč pogosto dvakrat toliko, kakor je dovoljeno. Od gneče prepoteni in utrujeni potniki se vsekakor ne bodo z veseljem spominjali poti v Škofjo Loko in si je tudi ne več želeli. — Mar gre res samo za zaslužek?

Ko potnik po novem izstopi pred pošto, ne ve, ali je v mestu ali na deželi. Iz poslopja v neposredni bližini je namreč slišati idilično kruljenje prašičev in mukanje krav. Da je prvi vtis o Škofji Loki še »lepši«, mu udari v nos vonj po svežem hlevskem gnoju... Sredi mesta so namreč gospodarska poslopja mestne ekonomije. Res edinstven primer povezave mesta z vasjo! Kaj neki si misijo tujci, če pridejo v to letoviško mesto, kakor ga člani Turističnega društva imenujejo? Naj pripomnim, da je premestitev avtobusne postaje z Mestnega trga pred pošto dvignila že mnogo hrupa ne le za vogali, ampak tudi na zborih volivcev. Ali je LOMO kaj pomislil na želje prebivalcev, ko je izdal ta odlok? Izjave trgovcev, da se jim zaradi premestitve avtobusne postaje zmanjšuje promet, vsekakor ne gre omalovaževati.

Pa pojdimo dalje proti Mestnemu trgu. Pot nas vodi mimo gostilne, katere pročelje krasi primek bivšega lastnika, preko mostu v Nunsko ulico. Pravzaprav se ne imenuje več tako, krivo je le pomanjkanje denarja za nove tablice, ali kaj. Naj bo že kakorkoli, ta primer ni osamljen. Sv. Jakob se v Cankarjevo škodo še vedno diči s trgom. Trg so mu namreč vzeli samo na papirju!

Preden pridemo na Mestni trg, se ozrimo na električno uro nad urarsko delavnico. Razen cerkvene, je to edina javna ura v mestu, pa vendar že dolgo spi spanje pravičnega. Najbrž ni strokovnjakov, ki bi jo popravili!?

Na prvi pogled je na Mestnem trgu, če izvzamemo fasade nekaterih hiš, vse lepo urejeno. Celo Ljudska restauracija je tu. Ljudska je pa res ta restauracija, kajti kadar imajo loški gostinci sestanek, zapro gostilne že ob 20. ali 20.30 uri.

Kino »Partizan« je težko najti, čeprav je Škofja Loka majhna. Nad vhodom namreč nima nikakršnega napisa. In če ti poslopje že pokažejo, imaš pomisleke, ali bi vstopil ali ne, kajti v veži je pravcata egiptovska tema. Morda bi se tam spotaknil ob kup smeti, kakor ga je videti v veži in na dvorišču neke hiše na Mestnem trgu?

Sicer pa je odvažanje smeti v Škofji Loki poglavje zase. Meščani jih morajo namreč kar sami nositi na smetišče, voz, namenjen v te namene, pa počiva, odkar so ga kupili.

Na koncu Mestnega trga nas opozori napis, da imamo do Ljubljane še 21,9 km. Po 150 m hoje proti Puštalu naletimo spet na napis, ki trdi, da imamo do Ljubljane 21,9 km. Čudna matematika, ali ne?

Dve poti šta sedaj pred nami: ali v Puštal, kjer imajo noč in dan odprto nogometno igrišče in kjer teče ponekod gnojnica kar čez cesto, ali na znameniti Loutrg, kjer je misteriozna »Me-po gostilna«. Razen po imenu, je ta gostilna znamenita tudi po tem, da se tu lahko celo mladinci izpod štirinajstih let izpopolnjujejo v biljardu, vendar ne dlje kakor do 24. ure...

Pri »Prajerci« na Spodnjem trgu je skoraj vsak večer ples (seveda neprijavljen). Ker nas ne srbijo pete in ker smo sovražniki prahu, proti kateremu je LOMO popolnoma brez moči, pobegnemo v idilični »Karlovec«. Tudi tu nas preganja prah, zato zavijmo proti brvi, da se osvežimo ob bistri Poljanščici. Morda bomo med potjo opazili letak »Koroške ljudske zveze«, ki poziva vse k zvestobi Führerju. Tiste, ki ga hočejo za vsako ceno ohraniti, opozarjam, naj ga odnesejo v muzej, kajti sicer bo po nekaj letih na dežju res propadel...

Uspela razstava mladih Kranjčanov v Ljubljani

Pred nedavnim je bila v prostorih Male galerije v Ljubljani razstava otroških risb in slik iz kranjskega okraja. Tik pred tem so v istih prostorih razstavljali dela ljubljanskih otrok. Čeprav je bila kranjska razstava že tretja te vrste, je vzbudila tako med širšo javnostjo kakor med strokovnjaki izredno pozornost in žela splošno priznanje. Mimogrede naj povem, da so bila ista dela razstavljena že v Kranju, žal pa si jih je ogledalo zelo malo ljudi.

Prireditelj, kranjska Okrajna zveza kulturnoprosvetnih društev, je z razliko od ljubljanskih razstavljalcev, ki so prikazali le stvaritve gimnazijcev, zbral risbe 4 do 15 letnih »avtorjev«. Otroški vrtci, osnovne šole in gimnazije kranjskega okraja so poslale toliko gradiva, da je bila kvalitetna izbira možna. Če primerjamo kranjska razstavo z ljubljanskima, lahko ugotovimo, da sta dala pri kranjski vprav širok izbor in večja svoboda ustvarjanja pestrejšo in popolnejšo sliko otroške kreacije in bogastva otroške fantazije ter ustvarjalnosti. Na razstavi so bila dela iz I. in III. gimnazije v Kranju, iz tržiške gimnazije in otroških vrtcev ter osnovnih šol v Predvoru, Križah in drugih krajih našega okraja. Kot gost je razstavljala tudi šestletna Alenka Košmrlj iz Ljubljane, katere sveža dela so odlično dopolnila prikaz otroškega upodabljanja v predšolski dobi. Kot posebno uspela dela je omeniti »Deklici« M. Kaver iz Križ, »Pravljico« S. Andrijašiča iz Kranja ter dela Tilke Kavčičeve in Vilka Kovačiča iz Kranja.

Pohvala, izrečena kranjskim najmlajšim umetnikom v Ljubljani, je že drugo priznanje, zakaj pri izbiri otroških del za mednarodno razstavo na Japonskem je bilo od 14 slik iz Slovenije kar 5 iz Kranja. Mladim razstavljalcem in njihovim vzgojiteljem iskreno čestitamo in jim želimo mnogo uspeha pri nadaljnjem delu!

Taborenje v Retečah

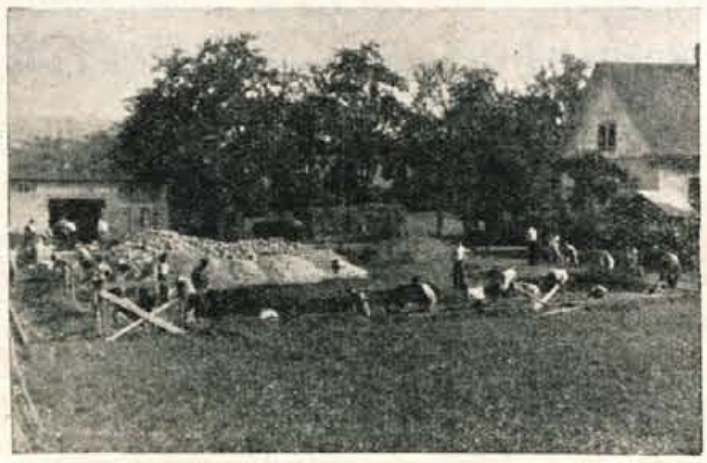

V Retečah ob Sori so pred nedavnim taborili fantje in dekleta, ki jih je poslal tja OK Ljudske mladine Slovenije. Z resnostjo in živahnostjo so se vaščanom tako prikupili, da je letem po slovesu kar dolgčas za njimi. Za pomoč pri gradnji novega kulturnega doma, ki ga Retečani gradijo z velikim veseljem in izredno požrtvovalnostjo, se mladincem javno zahvaljujejo!

Nekdanji kulturni dom je postal s tremi drugimi javnimi zgradbami vred žrtev vojne. Od teh so domačini dvignili iz ruševin najprej šolo, jo povečali in olepšali., tako da je sedaj v ponos vsemu Sorškemu polju. Zidave kulturnega doma so se že večkrat lotili, toda šele sedaj, ko je vzel vso stvar v roken energični predsednik Tine Žagar, je videti uspehe. Pred kratkim se je pričela dvigati na trdnih temeljih ponosna stavba bodočega kulturnega žarišča.

Pionirsko pismo iz kolonije

Mnogo je med vami pionirjev in pionirk, ki še niste okusili dobrot letovanja. V tem dopisu vam hočemo na kratko opisati življenje nas, ki preživljamo lepe počitniške dni v Lomu nad Tržičem.

Nestrpno smo čakali dneva, ko prejmemo vabilo za počitniško kolonijo. Končno je le prišel čas, ko se je bilo treba pripraviti na odhod. Motil nas je dež, ki se nikakor ni hotel umakniti soncu. Deževalo je prav do našega odhoda. Ko smo se 6. julija zbrali v Kranju, nas je presenetilo sonce. Kmalu je pripeljal avtobus in vsi veseli smo se odpeljali proti Tržiču. Vožnja je bila prijetna, toda kratka. V Tržiču smo izstopili in krenili po strmi poti proti prijazni hribovski vasici Lom. Ustavili smo se pred šolo, kjer smo si ogledali naš začasni dom. Takoj sta nas prijazno sprejela tov. upravnik in ekonom in nam pokazala sobe, pripravljene za nas. Z nami sta prišla tudi naša vodiča. Kaj hitro smo se sprijaznili z njima. Razdelili smo se: v eno sobo so odšli pionirji, v drugo pionirke. Bili smo utrujeni, zato smo hitro povečerjali in odšli takoj spat. Zgodaj zjutraj nas je pozdravilo toplo julijsko sonce, ki nam je obetalo lepo življenje v koloniji.

Če je sončno, porabimo čas za igre na prostem in za sprehode v naravo. V deževnem vremenu pa si krajšamo ure z igrami v sobah, vmes pa večkrat zadoni vesela pesem. Večkrat nas naš pedagoški vodja seznanja z novicami doma in po svetu. Dela in zabave nam nikoli ne zmanjka. V naši sredi imamo tudi tovarišico, ki vodi jutranjo telovadbo in nas uči različnih prostih vaj, in medicinsko sestro, ki nam takoj obveže vsako ranico.

Sedaj pa še nekaj o naši prehrani, s katero smo najbolj zadovoljni. Za hrano se moramo predvsem zahvaliti tov. ekonomu, ki vsak dan pridno dovaža sveža živila. Tako nam ne manjka ne sadja ne drugih dobrih jedi. Le škoda, da dnevi tako hitro minevajo in bo kmalu treba oditi domov.

Vas pozdravljajo pionirji in pionirke počitniške kolonije v Lomu nad Tržičem.

Razstava v Domžalah

Trgovinska zbornica za okraj Ljubljana-okolica je s pomočjo Obrtne in Gostinske zbornice ter industrijskih podjetij organizirala gospodarsko razstavo v Domžalah.

Razstava bo odprta od 1. do 9. avgusta v prostorih domžalske gimnazije. Doslej se je prijavilo okoli 100 razstavljalcev, prijave pa še prihajajo. Za čimvečjo popularizacijo razstave bo tiskana priložnostna revija, v kateri bo v člankih in slikah prikazan celoten okraj, še posebej pa nastanek in razvoj Domžal. Članke bodo prispevali najboljši poznavalci razmer v okraju Ljubljana-okolica. Tudi oglasni del te revije bo zelo pester. Razstava bo komercialnega značaja, razen tega ima namen prikazati splošno gospodarsko dejavnost ljubljanskega okoliškega okraja.

R. M.

S sodišča

19. aprila 1953 je bila v Zadružnem domu v Hotavljah veselica, kamor je prišel tudi domačin **Franc Šinkovec**. Bil je nekoliko vinjen in se je hotel po vsej sili prepirati. Najprej se je začel prerekati z Jakobom Derlinkom, ga nekajkrat udaril, končno je vrgel vanj kozarec. Drugi so uvideli nevarnost, da se bosta Šinkovec in Derlink stepla, zato so začeli miriti predvsem Derlinka. Vinko Pivk pa je tudi Šinkovca opozoril, naj miruje. Šinkovec, ki mu je bil Pivk trn v peti zaradi nekega dekleta, je izkoristil priliko, zgrabil za kozarec in ga vrgel Pivku v glavo ter mu prebil kožo na čelu. Pivk je bil takoj ves krvav po obrazu. Pretep je prišel pred sodišče. Šinkovec se je na vse načine izgovarjal, češ da je bil pijan in se ni zavedal, kaj dela. Sodišče pa njegovim izjavam ni verjelo, ker so priče povedale, da ni bil videti toliko vinjen, da bi ne vedel, kaj dela. Hotel je dati le duška sovraštvu in mržnji do Derlinka in Pivka. Šinkovca so obsodili na 4.000 din denarne kazni. Upoštevali so namreč, da je bil res nekoliko vinjen in da je po naravi razburljiv.

*

LUŽANSKI PRETEPAČI SO PREJELI ZASLUŽENO KAZEN

Pogosto se fantje iz sosednjih vasi grdo gledajo med seboj. To sovraštvo kažejo na zunaj s pretepi, ki zelo redko ostanejo brez posledic. Tako so si bili tudi lužanski fantje v laseh s Srednjevaščani. Ko so se letos 31. marca peljali Miha Arnež, Lovrenc Prestor, Štefan Vreček in Janez Kristanc iz Srednje vasi s kolesi skozi Luže, so jih Lužani že pričakovali. Prvega kolesarja, Prestorja, je Jože Gašperlin, po domače Mežnarjev, tako udaril, da je padel z dvokolesa, potem je navalil nanj in ga začel s pestmi obdelavati. Arnež je hotel Prestorja rešiti, nakar sta posegla v pretep Peter Gašperlin in Jože Gašperlin, po domače Hlevčeva — s kolom v rokah. Med tepežem je Hlevčev Peter Arneža tako udaril po levi roki, da mu je zlomil podlahtnico, Hlevčev Jože pa je Prestorju s kolom zlomil desno dlan.

Pred sodiščem so se vsi trije pretepači, t. j. Mežnarjev in Hlevčeva dva, na vse načine izgovarjali, med drugim tudi, da so jih Srednjevaščani napadli in da so se oni le branili. Sodišče njihovim izjavam ni verjelo. Zaslišanih je bilo več prič, ki so potrdile, da so Lužani zakrivili pretep. Tudi poškodbe, ki sta jih zadobila Arnež in Prestor, kažejo, da sta bila Hlevčeva dva med pretepom krepko razvneta.

Peter Gašperlin, po domače Hlevčev, je bil obsojen na 6 mesecev zapora, njegov brat Jože na 4 mesece, Jože Gašperlin, po domače Mežnarjev, pa na 3 mesece. Te kazni naj bodo v opozorilo vsem pretepačem, ki si radi z noži in koli hlade kri.

*

Pri Pogrebnem zavodu v Kranju je bil zaposlen **Franc Kožuh iz Vogelj**. Bil je precej vdan pijači; le-ta ga je spravila celo na krivo pot. Za pijačo je treba denarja, zato je začel krasti kolesa. Prvo moško kolo je vzel že leta 1951 iz veže v gostilni »Pri Petrčku« v Kranju. Ker se mu je prva tatvina posrečila, je kradel še naprej. Drugo moško dvokolo je ukradel iz veže v gostilni »Kokra« na Primskovem, tretjega pa z dvorišča gostilne »Pri Petrčku«. Kradel je po navadi v večernih urah. V januarju 1953 pa je ukradel kolo iz veže v gostilni »Kokra« na Primskovem. Kolesa je Kožuh doma razdrl in posamezne dele prodajal na vse strani. Varnostni organi so mu bili že dalj časa na sledi, pri poslednji tatvini pa so ga izsledili. Na njegovem domu so našli različne dele ukradenih koles. Vse tatvine je Kožuh odkrito priznal, doslej tudi ni bil še kaznovan. Oboje je sodišče pri odmeri kazni upoštevalo in ga obsodilo na eno leto zapora. Kazen ga bo verjetno zmodrila, da se s krajo ne bo več ukvarjal.

V deželi mamelukov

Hm, kdo bi si mislil, da so Tržičani tako zelo pozabljivi. Za mesec dni si še kaj zapomnijo, 8 let pa še tako neprijetnih stvari ne obdržijo v glavi. Ni res? Je, je, in še kako res je!

Za 12. julij sta se Tržičanom obetala 2 zanimiva dogodka: tem mar njegov namestnik? Nanj so čakali samo mestni funkcionarji... Ampak Avstrijci, ki se jih spominjamo iz vojne in šovinističnih izpadov ob priliki naših gostovanj v Avstriji — ti so jih vlekli. Seveda, kdo bi na take »malenkosti« mislil! Med vojno so bi-

botrovanje predsednika republike Tita desetemu otroku Janeza Ribiča, delavcu v tovarni »Triglav«, in nogometna tekma Tržičanov z Avstrijci. In res je bilo v nedeljo, 12. julija v Tržiču navsezgodaj zelo živahno. Na Mestnem trgu je valovila že ob 8. uri zjutraj 500 glava množica. Mislite, da je pričakovala predsednika republike oziroma njegovega namestnika? Kaj še! Tita so pred nedavnim videli v tržiškem »Triglavu«, kaj jim pole drugačne razmere in Tržičani so nekdanjim sovražnikom vse hudo odpustili. Če jim pa že odpustili niso, naj bo vsaj videti, kakor da je vse pozabljeno. Športno prijateljstvo, športna manifestacija sosednjih narodov, to je čez vse. Sindikalne podružnice so kar tekmovale, katera bo med svoje članstvo brezplačno razdelila več vstopnic za tekmo. Najslavnejša tržiška tovarna je prispevala 16.000 din zato, da bi se Avstrijci čimbolj najedli in napili v Tržiču. (Mimogrede: najbrž ta tovarna ni vedela, da bodo prinesli Avstrijci kar 2.295 šilingov s seboj. Ker so jih Tržičani tako odlično postregli, seveda šilingov niso rabili. Za čudo pa o tem denarju ni ne duha ne sluha — razen o 60 šilingih, ki jih neka natakarica ni mogla utajiti. Da ga Avstrijci niso odnesli domov, je ugotovljeno. Morda je pri svojcih pobeglih okupatorjevih sodelavcev? Lahko si bodo za ta denar nabavili svetih podobic, kakršne so v Tržiču pred nedavnim na debelo prodajali.) In če Sindikalne podružnice in celo vodstvo neke tovarne tako vztrajno navdušuje za tekmo, množične organizacije pa mirno opazujejo vse to in jim še na misel ne pride, da bi ljudi opomnile na botrovanje maršala Tita, potem ni nič čudnega, če so bili tržiški reakcionarji ta dan kar se le da podjetni...

Dvaintrideset se jih je pripeljalo iz Avstrije. Nogometašev in navijačev — vsaj prišli so kot navijači. Tržičani so jih tako pozdravljali, kakor da bi se vrnili sinovi s fronte. Ko je Jože Klemenc zagledal Janka Tandla in Toneta Kuharja, ki ju je naša oblast pustilno izselila, ker sta imela za dobro pod masla na glavi — je tako razprostrl roke, kakor bi hotel objeti ves svet. Enaki ptiči skupaj letijo in tako so tudi trije »odleteli« v Klemencovo »gnezdo«. Kaj so se tam menili, zgodovina molči, vsekakor pa je gostitelj izkašljal vse, kar poskuša izkašljati tudi domačinom, če ga hočejo poslušati (kadar drugače ne gre, se zateče med cerkvene zidove po tolažbo)...

Ta dan sta imela dosti opravka tudi bivši nemški podrepnik Vinko Avsenik in Jože Avsenik, upravnik gostinskega podjetja »Storžič«. Rokovanja in pogovorov z Avstrijci ni bilo ne konca ne kraja. Na svoj račun je prišel tudi Ivan Lončar, bivši tržiški hotelir. Vsi trije so prišlece, predvsem starejše, tiste, ki jim vse drugo bolj roji po glavi kakor šport, spremljali od gostilne do gostilne. Zaplotnik, ta je bil še bolj podjeten. Takoj po prihodu avtobusa je odpeljal s seboj neko Avstrijko. Najbrž mu njena družba ni zadostovala, zakaj že opoldne je odšel k Klemencu po Drejerja (Kuharja). Ivanka Zaplotnikova pa je Avstrijcem zelo pridno dajala za pijačo. Če je hotela s tem dokazati svojo emancipiranost, ne vem. Sicer pa bi jo morali Avstrijci tudi v tem pogledu že poznati, saj si prav pridno dopisuje z njimi. Ko so odšli iz njenega stanovanja, jim je dala celo paket s seboj.

Še dva vneta »ministranta« Avstrijcev naj omenim, Franc Lang, zaposlen v tovarni čevljev »Ljubelj«, ki je zaradi blatenja ljudske oblasti in ZK zdrknil z mojstrskega položaja med navadne delavce, je v povojnih letih stkal tesne vezi z inozemstvom. Med obiskom Avstrijcev je odpeljal kar dva tujca na svoj dom, enega z velikim paketom vred. Kdo ve, česa je bil bolj vesel, ali gostov ali paketa? Prav gotovo je tudi njima govoril, kako »nič ošto nič kriv« in kakšno krivico mu delajo.

Bivši okupatorjev pomagač Polajnar se je to nedeljo počutil kakor riba, ki jo s kopnega vržeš nazaj v vodo. »Pri Bučarju« se je med Avstrijci tako razživel, kakor da pod ljubim soncem še ni našel boljših prijateljev od teh, ki jih ima okoli sebe. Pismeni stiki so resda prijetna stvar, osebne pa Polajnar seveda še bolj ceni.

Nogometni funkcionar Šarabon je bil z gosti tako prijazen, da bi skoraj podvomil, če je bila prijaznost samo odraz športnega prijateljstva. Šarabon se namreč kar taja, kadar se inozemci toliko ponižajo, da spregovore z njim. Iz hvaležnosti se potem usujejo iz njegovih ust litanije slavospevov — tujcem na čast. Kaj mislite, kje se je naučil tega licemerstva, ko vendar nikoli ne zahaja med licemerske ljudi...

Morda se vam zdi malenkostno, da pišem o tem, kdo je koga obiskal in o prenašanju paketov. Res bi bilo to malenkostno, če ne bi okoli Avstrijcev plesali, kakor vešče okoli luči, le Tržičani sumljive preteklosti in sedanjosti!

Ob koncu naj omenim še Slavko Zadražnikovo in Jožico Krosovo. Ne vem natanko, ali je šlo za ljubezen na prvi pogled, ali pa sta za iskrami v očeh Avstrijcev videli še privide paketov z nylonkami, kombinežami iz nylona in podobnim. Morda so jih taki prividi že po nekaj urah poznanstva zmamili v naročje tujcev in jima zažgali kri...

Sedaj pa recite, če morete, da Tržičani niso pozabljivi. Kaj neki si lahko misli značajen tujec, kadar naleti na take — oprostite — mameluke.

GLAS GORENJSKE

K ŠTEV. 30. 25. VII. 1953

Priloga za poduk in razvedrilo

Pereira Gomes:

Prvi zaslužek

(Odlomek iz romana Esteiros)

Esteiros, roman naprednega portugalskega pisatelja Pereire Gomesa je dramatična epopeja otrokom siromašnih družin, žrtvam fašističnega Salazarejevega režima. Pisatelj sam je zaradi svojega naprednega in antifašističnega delovanja občutil vse tegobe domačih političnih razmer. Več ko deset let je moral živeti v ilegali. Njegovo delo je postalo avantgarda naprednega portugalskega naroda v borbi proti izkoriščevalcem. Do konca zvest idejam proletariata, je predlanskim umrl v pregnanstvu.

Tonio je pridirjal ves zadihan. Od veselja je mahal z rokami in vpil:

»Ej, fantje! Jutri, jutri...« Potem se je oddahnil.

»Kaj pa bo jutri?« ga je vprašala Monika. »Povej no že.«

»Delo sem dobil! Jutri grem na delo — k strojem!«

Njegov droban obraz se je razširil v všečen in ponosen nasmeh.

»Kaj, v veliko tovarno greš delat?« se je nekdo začudil.

Še preden je Tonio utegnil odgovoriti, se je Sagouin zasmejal:

»Beži, beži... Ali ga ne vidite, da se samo baha?«

»Če vam rečem, da je res. Glavo stavim.«

O, to je pa že pomenilo, da govori resnico.

»Hej! Stari maček! Tonio gre v tovarno!« je odmevalo po zaspani ulici.

»Kaj? Ali res?«

Fantiči so pustili svoje frnikole in se zbrali okrog tovariša. Tonio je užival, ko je videl, kako so učinkovale njegove besede, in prostodušen nasmeh mu je zaigral na nepravilno zarezanih ustnicah. Da, da, tega je že dolgo čakal. O, sedaj ne bo več pustil, da bi se norčevali iz njega, o, tega že ne!

Gruča okoli njega se je stisnila in fantiči so se začeli prerivati. Vsevprek so vpraševali.

»Ej, ti! Mir!« je zapovedal Stari maček. »Sedaj on govori.«

Utihnili so. Tonio je pripovedoval:

»Lejte, takole je bilo. Že dolgo je tega, ko je mati prosila zame. Ne vem, menda je prosila samega ravnatelja... Ah, ne, ne, njegovo ženo je prosila...«

Zamislil se je. Več o tej stvari tako ne ve. Saj nazadnje nima kaj povedati. Lahko pa tudi, da ni bil tako zgovoren kakor Sagouin...

»Kar je res, je res: Črna glava je naročil, naj takoj jutri pridem na delo«, je kratko končal.

»Ali je res, da boš pri motorjih«, je ves vznemirjen vprašal Prica.

»Res je. Saj je še mama rekla, da sem kot nalašč za mehanika.«

S pogledom je ošinil vse okoli sebe. Ne, tokrat se mu nihče ne roga.

Sédel je na hišni prag. Za njim so še drugi posedli. Stari maček si je prižgal pohojen čik in vprašal:

»Hm, in koliko boš zaslužil?«

»Tega pa ne vem. Mogoče kakšnih deset soldkov.«

»To pa že! Srečo imaš, stari«, je zamrmrala Monika, pogledala v tla in računala, kaj vse bi si lahko kupila z desetimi soldi na dan.

»To je pol več kakor dado v opekarni«, se je spomnil Sagouin.

Potem so umolknili. V otrocih so se začele prebujati že tisočkrat potlačene želje. Tuhotna otožnost se je prikradla mednje in pričela razgrinjati sanjarije. Vsak od njih je bil že vložil prošnjo za sprejem v tovarno, sedaj pa so se njihovi upi začeli počasi razblinjati. In družbica je začutila, da je poražena.

Start maček je bil sam pri sebi že zdavnaj odločil: kakor je za enega, je za vse. Sedaj pa je pomislil: Da, da, razen enega se lakote ne bomo rešili. Vlekel je svoj čik in grenko mu je bilo pri srcu.

Tokrat se je prvič zgodilo, da jih kdo zapušča.

Tudi Tonio je postal otožen in ni vedel kaj reči. Monika jih je poizkušala razvedriti in se je pošalila:

»Eh, moj start, sedaj pa nam boš lahko kaj kupil.«

Planili so v smeh in tudi Tonio se je razveselil.

»Seveda, seveda bom. Ko na koncu tedna dobim prvo plačo, vas vse povabim v Ramadas.«

»V Ramadas? Kaj si neumen?«

Tonia je potrlo. V Ramadas, najimenitnejši lokal v mestu, smejo stopiti samo otroci, ki delajo, ki zaslužijo kakor odrasli.

Ves v zadregi je vstal.

»Na svidenje. Pripraviti se moram za jutri«, je spregovoril, kakor bi se opravičeval.

Odšel je po cesti in vedel, da si nima kaj pripraviti.

Spet je vse utihnilo. Na zemljo je legel večer. Od hiš so se boječe stegovale sence. V njih so tonile zapuščene frnikole in krogi, ki so jih na cesti zarisale okorne otroške roke.

Tomio ni bil prav nič zaspan.

»Spat pojdi, Tonio, delo se prične ob šestih,« je velela mati.

Legel je. Ob luči, ki jo je dajal košček sveče, je mati krpala njegovo najboljšo obleko, tisto, ki so mu jo napravili pred tremi leti za semenj. Tonio je pomislil, če bo še lahko obul čevlje. Po delavnicah vendar ne more hoditi bos! Škoda, da nima plave obleke, kakršno nosijo mehaniki; in da bi imel pas za ključe, kakršnega nosijo ključavničarji...

Aj, kaj! Čez en mesec... V mislih je računal, a so se mu številke zapletle. Kaj bo res zaslužil deset soldov? Nenadno se je od nekod vzel dvom. Ampak zakaj, vraga, pričenjajo že ob šestih? In Črna glava — menda ne zapoveduje tudi v delavnicah.

»Čuj, mama, kako je ime Črni glavi?«

»Henrik.«

In misli v Toniovi glavi so spet zbrzele. Prišel bom tja in rekel: Gospod Henrik, jaz sem tisti fant, ki ga je ravnateljeva žena priporočila za tovarno! Možak ga bo lepo sprejel. Saj je gospa posredovala zanj.

Sveča je dogorevala in mati jo je ugasnila, da jo bo lahko še zjutraj nažgala, ko se bo fant oblačil. S temo je sobo napolnil tudi hlad. Tonio je slišal, kako mati onkraj njegove glave poravnava slamnjačo. Ležal je in sanjal. Razburjenje tega dne, kakršnega še ni bil doživel, mu je razgrelo dušo. Čez čas se mu je zazdelo, da prihaja do njega enolično brnenje strojev in ga boža po ušesih skoraj kakor otožni napevi, ki se jih je Monika naučila v tovarnah, kjer so imeli radio. Ah, kako lepa glasba! Zazibalo ga je piskanje vetra, ki je bedel nad obalo; zaspal je.

Ponoči se je Tonio prebudil, skočil pokonci in se s široko razprtimi očmi zazrl v temo. Mislil je že vstati, a ga je mati pomirila:

»Spi, Tonio! Ni še čas.«

In spet se je zavil v zakrpano odejo. Koliko je neki ura? Zdelo se mu je, da je tudi čas zaspal. A malo kasneje...

»Tonio! Dragec! Čas je.«

(Nadaljevanje)

Neodločen dvoboj med Avstralijo in zajci

Koliko utehe bi dobil naš lovec, če bi se vsaj za nekaj dni preselil v Avstralijo! Medtem ko mora pri nas prehoditi dolge kilometre, preden naleti na zajca, in se mu tudi kaj pogosto zgodi, da pride po celodnevni hoji zvečer s prazno torbo domov, se mora človek Avstraliji boriti proti tej »golazni«, ki mu uničujejo pridelek.

Zažnimo kar od začetka. Pred niti sto leti so prinesli v Avstralijo prve zajce. Kakih petindvajset jih je dobil neki avstralski kmet v dar od svojega prijatelja iz Evrope. Ti zajci so se razmnoževali s tako brzino, kot to znajo samo zajci; kmalu so preplavili vso Avstralijo. V začetku so jih skušali zatreti z navadnimi lovom, toda kmalu so oblasti uvidele, da jih je potrebno sistematično zatirati.

Avstralija je znana dežela ovčereje. Poleg velikanskih suš in požarov, je začel ogrožati njen nadaljnji obstoj tudi zajec. Zajec se navadno hrani s travo. Izračunali so, da pojedo štirje zajci toliko trave, kakor ena ovca. Zajcev pa je toliko, da v enem letu pojedo toliko paše, kolikor bi je bilo dovolj za 40 milijonov ovac. Zaradi tega imajo Avstralci, ki se bavijo z ovčerejo, od 30 do 40 milijonov šterlingov škode na leto.

Povsem razumljivo, da je to le prevelika zguba, da bi jo pustili vnemar. Rekli smo, da so se v problem vmešale tudi oblasti, toda uspeh je do sedaj le delen.

Končno so le prišli do zaželenega sredstva, ki slona na zelo starem načelu iz leta 1896 in ki daje nekaj utemeljenega upanja, da bo Avstralija rešena te nadloge. Zajcem bodo nastavljali strupe, ki povzročijo nalezljivo bolezen.

ZANIMIVOSTI PO ŠIRNEM SVETU

4 milijone dinarjev za Guttenbergovo knjigo. Te dni so v Londonu prodali za 4 milijone din knjigo „Katolikon", tiskano 1460 leta v Meinzu. Je to eno prvih del, ki jih je tiskal Guttenberg, tembolj pomembno, ker je redko, v tisti dobi tiskano religiozno delo.

Radar odkril zaklad. Pred kratkim so na Francoskem odkrili okoli 20 m pod morsko površino potopljeno ladjo. S pomočjo instrumentov je najditelj ugotovil, da je ladja natovorjena s 30 do 40 tonami zlata — v vrednosti 15 milijard dinarjev. Angleži so potrdili resničnost najdbe. Potopljen zaklad bodo v najkrajšem času dvignili.

Rekordna brzina čolna. Najnovejši svetovni rekord v brzini motornih čolnov — 285,6 km na uro — je dosegel čoln, katerega motor ima 2.000 konjskih sil.

Za 2 milijarde frankov ponarejenih dolarjev. Neki tiskar — ponarejevalec — je hotel v Parizu spraviti v promet ogromno vsoto ponarejenih dolarjev v vrednosti 2 milijard frankov. Bankovci so bili tiskani v vrednosti 20, 50 in 100 dolarjev. Imitacija je po izjavah strokovnjakov odlična. Ponarejevalci so bili aretirani v trenutku, ko so hoteli denar razpečati. Sedaj še niso točno ugotovili, koliko ponarejenih bankovcev je že v prometu.

Neverjeten karambol. United Press je javil, da sta v mestu Holand v državi Michigan trčila veslaški čoln in avtomobil! Karambol se je dogodil v viharju, ko je vrglo čoln z jezera Michigan na obalo. Avtomobil se je takoj nato zaletel vanj.

Skladatelj in 8 milijonov dinarjev. Nedavno je pripotoval v Stockholm avstrijski skladatelj Heinz Prewost, ki je še pred vojno napisal znano glasbo za švedski film „Intermezzo". Skladatelj, dokaj siromašen in razen tega še bolan, je bil precej presenečen, ko je zvedel, da ima pri švedskih založbah naloženih 8 milijonov dinarjev kot avtorski honorar za popularne skladbe. Izdajatelji so bili prepričani, da je Prewost med vojno umrl ali izginil.

Desetletni pilot. Francozu Jeanu Pierru Valdbergu je šele 10 let, pa že vodi majhno letalo „Piper-Cub" in se pripravlja na pilotski diplomski izpit. Diplomo mu obetajo šele čez šest let, ko bo dosegel primerno starost. Pilotirati ga je naučil oče, pionir letalstva in predsednik aerokluba v nekem pariškem predmestju. To je storil zato, da bi dokazal, da za pilotiranje ni potrebna posebna zmožnost, da letanje ni nevarnejše od kolesarjenja. Oče je rekel o svojem sinu, da se v nobenem pogledu ne razlikuje od drugih otrok.

Za malega Pierra se Parižani zelo zanimajo. Vsako nedeljo ga hodijo tisoči gledat v Saint German, kako leti. Mnogo oboževalcev ima tudi po drugih mestih.

Najdražje rože. Zdaj ni težko stopili v cvetličarno in naročiti orhideje. Imajo jih več vrst, plemenitejše in manj plemenite, dražje in cenejše. „Prave" pa težko dobiš. Prave „divje" orhidejo rastejo na bregovih reke Amazonke v Srednji Ameriki in na otoku Borneo, pa še tam so zelo redke. Rastejo večidel samo v gostih džunglah. Tako trganje orhidej ni trganje, temveč nekakšne lov. Vsak, kdor jih išče, je v neprestani smrtni nevarnosti, da bi ga raztrgale zveri. Zato ni čudno, da so divje orhideje tako drage. Posebno lepe so — preračunano na naš denar — tudi po 2 in pol milijona din.

Nova letalonosilka. Po slavnosti v Newport Newsu so začeli graditi 65.000 tonsko letalonosilko Forestal. Dolga je 350 m, njeno vzletišče pa bo široko 76 m. Nova letalonosilka bo nosila težke bombnike za atomske bombe, na njeno vzletišče se bo lahko spustilo kakih sto letal, od lovcev na reakcijski pogon do bombnikov. Vozila bo s hitrostjo 32 vozlov na uro.

CENE AVGUŠTIN

Muzejska dejavnost v Kranju

Težnja po zbiranju in shranjevanju redkih in dragocenih predmetov je bila pri ljudeh že od nekdaj živa. Spomnimo se tempeljskih zakladov v starem veku, umetnostnih galerij kraljev iz Pergamona in Ptolomejcev v Egiptu, dragocenosti, zbranih v rimskih svetiščih in javnih zgradbah ter v palačah bogatih Rimljanov. Spočetka je odločala pri zbiranju predvsem kultna in gola materialna vrednost predmetov, toda že v dobi helenizma postane važna tudi njih zgodovinska in umetnostna pomembnost. V času cesarstva se v Rimu prvič pojavi misel o podržavljenju privatnih zbirk. Azinij Pollio že odpre vrata svoje umetnostne zakladnice tujim obiskovalcem. V srednjem veku hranijo po večjih cerkvah dragocene relikvije in raritete, ki so ob posebnih prilikah dostopne vernikom. V veliki zbirki francoskega vojvode Jeana de Berryja (†1416) se podobno kot v helenizmu pa vrednotenju »muzealij« zopet uveljavi umetnostni vidik, ki povsem prodre v dobi renesanse v Italiji. Tu se na dvorih bogatih družin: Medici, Este, Gonzaga, Farnese itd., kopičijo predvsem izkopanine iz antične dobe. Tvp evropskih knežjih zbirk od 16. do 18. stol. so tako imenovani umetnostni kabineti, v katerih se v pisanem zaporedju vrstijo poleg umetnin tudi zanimivosti iz prirode, redkosti itd. Od srede 18. stol. dalje pa vedno bolj opažamo težnjo, napraviti zbirke dostopne javnosti. Rezultat tega prizadevanja je n. pr. otvoritev Rubensove galerije v Luksenburški palači v Parizu, predvsem pa proglasitev kraljevske zbirke v Louvru za ljudsko last (l. 1793).

Muzeji v današnjem pomenu besede so plod 19. stol. Poleg kompleksnih zbirk se v teku stoletja pojavijo posebni arheološki, umetnostno zgodovinski, narodopisni, prirodopisni in številni drugi muzeji. V tej dobi se izoblikuje znamenita British museum v Londonu, ki je največji na svetu, in mnogi drugi po vseh evropskih državah; tako tudi Deželni kranjski muzej v Ljubljani — današnji Narodni muzej.

Ob koncu 19. in v 20. stol. zajame zbirateljska aktivnost tudi podeželje. Vsepovsod, posebno v Nemčiji, Švici in na Švedskem, rastejo tako imenovani domovinski muzeji, ki zbirajo in hranijo kulturne spomenike in prirodne znamenitosti ožjega teritorialnega območja, da tako z njimi prikažejo njegove posebnosti in lepote. Njih delo ima v prvi vrsti vzgojni namen, medtem ko je prizadevanje centralnih muzejev obrnjeno predvsem v znanstveno smer. Odmev tega razpoloženja pri nas je ustanovitev muzejev v Ptuju, Celju, Mariboru, Brežicah itd.

Tudi naša socialistična država je spoznala veliko pedagoško in izobraževalno vrednost muzejev. Od vsega začetka živahno spremlja njih delo in podpira ustanavljanje novih. — muzeja pri posameznikih že pred vojno naletela na razumevanje. Toda šele prva leta po osvoboditvi so prinesla pozitivne rezultate. Tako je tedanji muzejski kustos tov. Črto Zorec ob sodelovanju tov. Ivana Lampreta zbral veliko število umetnostnih in kulturnozgodovinskih predmetov: slik, plastik, antičnih in srednjeveških novcev, izdelkov umetne obrti itd., ki pomenijo osnovo bodočim muzejskim zbirkam. Pionirsko delo tov. Zorca in tov. Lampreta bo ostalo neločljivo povezano z zgodovino kranjskega muzejstva. Z enako prizadevnostjo se je lotil zbiranja tudi upravnik študijske knjižnice v Kranju prof. Stanko Bunc in pridobil muzeju dragocene predmete, predvsem izdelke umetne obrti.

Začetek strogo organiziranega dela predstavlja ustanovitev Zgodovinskega muzejskega društva. Njegov namen je, prikazati razvoj celotnega kulturnega udejstvovanja in zgodovinskega dogajanja v Kranju in tisti okolici, v kateri se je mesto v zgodovinski preteklosti in danes uveljavilo kot važen kulturni in ekonomski činitelj. Med najvažnejše naloge novega društva sodi prav organizacija muzeja, katerega družbenovzgojna funkcija se bo v mestu s tako številnim prebivalstvom, s široko razpredeno mrežo šol in drugih kulturnih ustanov, lahko v kratkem jasneje odrazila. Njegova neposredna naloga bo zbirati, varovati, proučevati, predvsem pa posredovati domačemu prebivalstvu kakor tudi tujcem kulturno zgodovinsko in umetnostno pomembne predmete, zanimivosti iz prirode ter predmete, ki so v kakršnikoli zvezi z zgodovinskim razvojem kranjskega območja. Zbrani predmeti, dokumenti in podatki bodo nudili gradivo za prikazovanje prirodnega bogastva in lepote Kranja in njegove okolice, njegovega geografskega položaja, ekonomskega in družbenega razvoja, razvoja materialne kulture in umetnosti, kakor tudi potrebno dokumentacijo o vlogi Kranja v narodnoosvobodilni borbi. Ker tako njegovo delavno torišče ne bo ozko specializirano, temveč se bo razraslo v širino, bo imel bodoči muzej več oddelkov: umetnostno-zgodovinskega, kulturno - zgodovinskega, arheološkega in etnografskega. Poseben oddelek bo posvečen spomenikom narodnoosvobodilne borbe, ki bo skušal nazorno prikazati delež Kranja in njegove okolice za osvoboditev, a tudi obnovo in izgradnjo naše domovine. Prezreti ne smemo važnosti prirodoslovne zbirke, predvsem njene praktične vrednosti za številne šole v mestu in okolici. Tehniški oddelek bo zbiral gradivo o razvoju kranjske industrije in obrti. V okviru Tekstilnega tehnikuma se organizira poseben Tekstilni muzej, ki bo v kratkem dostopen javnosti in bo po svoje izpopolnjeval zbirke Mestnega muzeja.

Za zbiranje, znanstveno obdelavo in populariziranje muzejskih predmetov se v okviru Zgodovinskega in muzejskega društva snuje 6 sekcij. Nekdaj z muzeji tesno povezano skrb za varstvo kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti so pred kratkim prevzeli posebni oblastni forumi okrajne in mestne spomeniške komisije.

Obsežna muzejska zbirka je danes »shranjena« v kleti Osn. šole in v Prešernovi hiši, ki po treh letih preurejevanja še vedno ne kaže nobenih znakov memorialnega muzeja velikega pesnika.

Ker je število hranjenih predmetov v letošnjem letu močno naraslo tako z darovi, kakor z nakupi — predvsem pa z najdbo staroslovanskega grobišča na Titovem trgu in z izkopom prazgodovinskega slona v Bobovku, — bo treba prej ali slej misliti na primerno muzejsko stavbo. Potrebam bi najbolj ustrezal stari kranjski grad Kieselstein. Ima vrt za ureditev botanične zbirke, arkadne hodnike za lapidarij in dovolj prostorov za uresničitev obsežnega programa, ki si ga je muzej zastavil. Učencem v gospodarstvu, ki so danes nastanjeni v stavbi, bo treba tako ali tako čimprej poiskati primernejše in bolj higienske prostore kot so temačne in vlažne sobe v srednjeveškem gradu. Upamo, da bo Mestni ljudski odbor tudi v tem primeru, kot vedno doslej, pokazal potrebno razumevanje in kmalu našel najmlajši kranjski kulturni ustanovi ustrezen življenjski prostor.

Za našo ženo in dom

Domača lekarna

Sleherni dom potrebuje majhno domačo lekarno. Potrebna je v mestu, še bolj pa na vasi, kjer ni v bližini zdravnika.

Najpripravnejše je, če si domačo lekarno uredimo v omarici, pritrjeni na zid. Omarica naj ima predale in naj bo približno 75 cm visoka, 45 cm široka in 35 cm globoka. Kdor si jo težko nabavi, naj si uredi lekarno v omari.

Kaj naj bo v taki domači lekarni? Vsekakor ne ostanki zdravil, ki smo jih nekdaj uporabljali, kajti mnoga zdravila se s časom pokvarijo, marsikdaj pa se zgodi tudi, da pozabimo proti kakšni bolezni služijo. V lekarni pa imejmo 1 ali 2 škatlici **aspirina in piramidona**, ki se ju bodo družinski člani posluževali med glavobolom, revmatičnimi težavami ali proti vročici zaradi prehlada oziroma zobobola. Naj ne manjka tudi vrečica grenke soli ali manjša steklenica **ricinovega olja** proti zaprtju. 1 do 2 žlici ricinovega olja ali kavna žlička grenke soli bo dovolj, da si prebavo spet uredite. Poleg ricinovega olja naj bo stekleničica s **finim jedilnim oljem.** Le-tega bomo uporabljali proti trganju v ušesih — olje nekoliko segrejemo in vlijemo nekaj kapljic v uho (uho nato zamašimo z vato) — in proti opeklinam. Olje namreč blaži bolečine in preprečuje infekcijo rane, nastale ob nesreči. **Jod** nam bo služil, če si odrgnemo kožo ali si laže poškodujemo. Poškodovano mesto lahno previjemo z vato, namočeno v jod. V iste svrhe nam bo služil **sulfanilamidni prašek,** medtem ko bomo **sulfanilamidno** mast uporabljali za hraste, gnojne rane, prišče in zrele tvore. **Burove tablete** bomo uporabljali za otekline, udarjena ali vneta mesta. 1 do 2 tableti raztopimo v hladni vodi, ki jo uporabljamo potem za obkladke. Za večje rane pride v poštev **hiperol** ali zrnca hipermangana, raztopljena v vodi. Srčno nervozni in sploh živčni ljudje naj si ne pozabijo nabaviti stekleničico **valeriane.** 15 kapljic v kozarcu vode zadostuje za pomiritev. **Salmijak** je odlično sredstvo za osveščenje. Če ga nimamo v domači lekarni, dajmo nezavestnemu pod nos stekleničico močne kolonjske vode. Dalje naj bo v domači lekarni 1 do 2 zavoja vate, 2 do 3 zavoji gaze, s katero obdamo rano. Če gaza ni sterilna, jo sterilizirajmo sami z vročim likalnikom. Imejmo pa med zdravili tudi nekaj zavojev za previjanje ran in za preprečevanje močnih krvavitev. Kadar so ranjene vene, tedaj zvežemo mesto pod rano, kadar pa so ranjene arterije (kri tedaj brizga z utripi srca), tedaj zvežimo mesto nad rano.

Če v domači lekarni shranimo še zdravila, ki jih je zdravnik predpisal bolnemu družinskemu članu, tedaj imamo v omarici vse, kar za prvo silo potrebujemo. Omarica naj bo zmeraj zaprta, zlasti tam, kjer so pri hiši otroci!

O zalivanju rož

Marsikatera gospodinja se pritožuje, češ da ji vsaka sobna rastlina, pa naj še tako skrbi zanjo, usahne. Če bi je rekla, da je prav zaradi prevelike skrbi rastlina usahnila, se bi najbrž zelo začudila. Pa je vendarle res, da po navadi rastline vsihajo in končno usahnejo zato, ker jih preveč zalivamo. Zemlja v lončku mora biti vlažna, ne pa mokra. Preden rožo zalijemo, se prepričajmo, če je vrhnja plast že 2 do 3 cm globoko presušena, kajti šele tedaj je rastlina potrebna vode. Če potrkamo s prstom po lončku in polno zadoni, tedaj je zalivanje odveč. Kadar pa zalijemo, zalijmo pošteno!

Voda za zalivanje naj bo prestana in najmanj toliko topla kakor zrak, ki rastlino obdaja. Najprimernejša je deževnica. Če pa zalivamo s studenčnico ali vodovodno vodo, naj ta vsaj čez noč stoji. Ne smemo pozabiti, da rabijo rastline največ vode takrat, ko cvetijo, torej v poletnem času, v vročini. Ko odcveto in na jesen, ko rast pojema, jih zalivamo dosti bolj poredkoma. Pozimi, ko rastline počivajo, bočmo z vodo zelo skope.

Za kratek čas

Samo po sebi razumljivo . . .

Učitelj: »Špinača vsebuje precej železa. Poznate kako rastlino ali sadež, ki ima še več železa?«

Jakec: »Prosim! Koruza!«

Učitelj: »Kako si pa to ugotovil?«

Jakec: »Ker je trša kot špinača.«

Ali si želite dobro črno kavo?

Nič boljšega, kakor je dobra črna kava, pravijo nekateri. Čeprav so besede nekoliko pretirane, je vendarle res, da je med kavo in kavo velika razlika. Nekaterim gospodinjam se vzbe prizadevanju ne posreči, ker med kuho ne ravnajo prav. Objavljamo nekaj receptov, ki zagotavljajo, da vas bodo gostje pohvalili, ko jih boste postregli s kavo.

Turški način: bakreno, nalašč za kavo izdelano posodico napolnimo do polovice z vročo vodo in dodamo 2½ kocki sladkorja. Oslajeno vodo tako dolgo kuhamo, da se ves sladkor raztopi. Nato stresemo vanjo 6 do 7 g drobno zmlete kave. Ko zavre, jo odstavimo in dolijemo do vrha posode vrele vode.

Bosanski način: v bakreno posodico stresemo 7 g drobno zmlete kave, dodamo sladkorja po okusu in dolijemo toliko vrele vode, da sega do 3/4 posode. Kavo dvakrat prevremo.

Enostavnejši način: za kolikolikor oseb pripravljaš kavo, toliko skodelic vode zlij v lonec in dodaj še eno. Na vsako osebo porabi žličko sladkorja. Ko oslajena voda zavre, je odvzemi za eno skodelico in dodaj za vsako osebo žličko drobno zmlete kave. Dvakrat prevreti dolij skodelico oslajene vode, ki si jo prej odvzela, in kava je gotova.

Recept

Jagodna bovla: skuhaj 1/4 kg sladkorja z 1/8 litra voda ter ga vlij na pol litra zrelih, očiščenih gozdnih jagod. Čez nekaj ur dolij steklenico belega in steklenico rdečega vina, nekoliko ruma ali konjaka. Dodaš lahko tudi nekoliko sodavice.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Nagradna križanka

Industrija pletenin in konfekcije v Kranju je razpisala za naše bralce nagradno križanko s petimi nagradami: I. nagrada moška ali ženska vestja, II. nagrada pulover, III. moška srajca, IV. nagrada moške rokavice in V. nagrada ženske rokavice.

Križanko je »Pletenina« razpisala, da bralce opozori na svoje izdelke.

*

Vodoravno: 2. začetne črke evropske reke; 4. pregovor; 5. vrsta gradbenega materiala; 7. prestolica države; 8. evropsko pogorje; 9. last Ane; 10. korespondenčana kratica; 12. osebni zaimek; 13. kratica dobrodelne organizacije; 15. pesniška oblika (množ.); 17. izdelek tovarne, ki razpisuje križanko; 18. drevo; 20. gospodinjska potrebščina; 22. podzemske hodnik; 23. osebni zaimek; 24. sanje; 25. premožen; 28. žuželke; 30. dva soglasnika; 31. izdelek tovarne, ki razpisuje križanko; 32. glavni številnik; 33. najnovejši modni vzorec; 35. vrsta krompirja; 36. nepravi oče; 38. del sita; 39. navdušena; 40. vrsta materiala; 41. delavke so dokončale fazo dela, ko so srajce . . .; 43. izdelek tovarne, ki razpisuje križanko; 46. reklamno ali propagandno sredstvo; 49. del prireditve na Gorenjskem; 51. dobe; 52. kratica naslovniku, moško ime; 53. izdelki tovarne, ki razpisuje križanko; 54. dve; 55. kraj dogajanja Mozartove opere; 57. kraj na Gorenjskem (brez o); 59. zlatnik; 60. pouk; 61. tekstilna surovina (krma); 63. prehodna oblika preje (množ.); 64. pritrdilnica; 65. francoski spolnik; 66. grška črka; 67. grška črka; 69. odd. tov., ki razp. križ.; 70. značilnost izd. tov., ki razpisuje križanko.

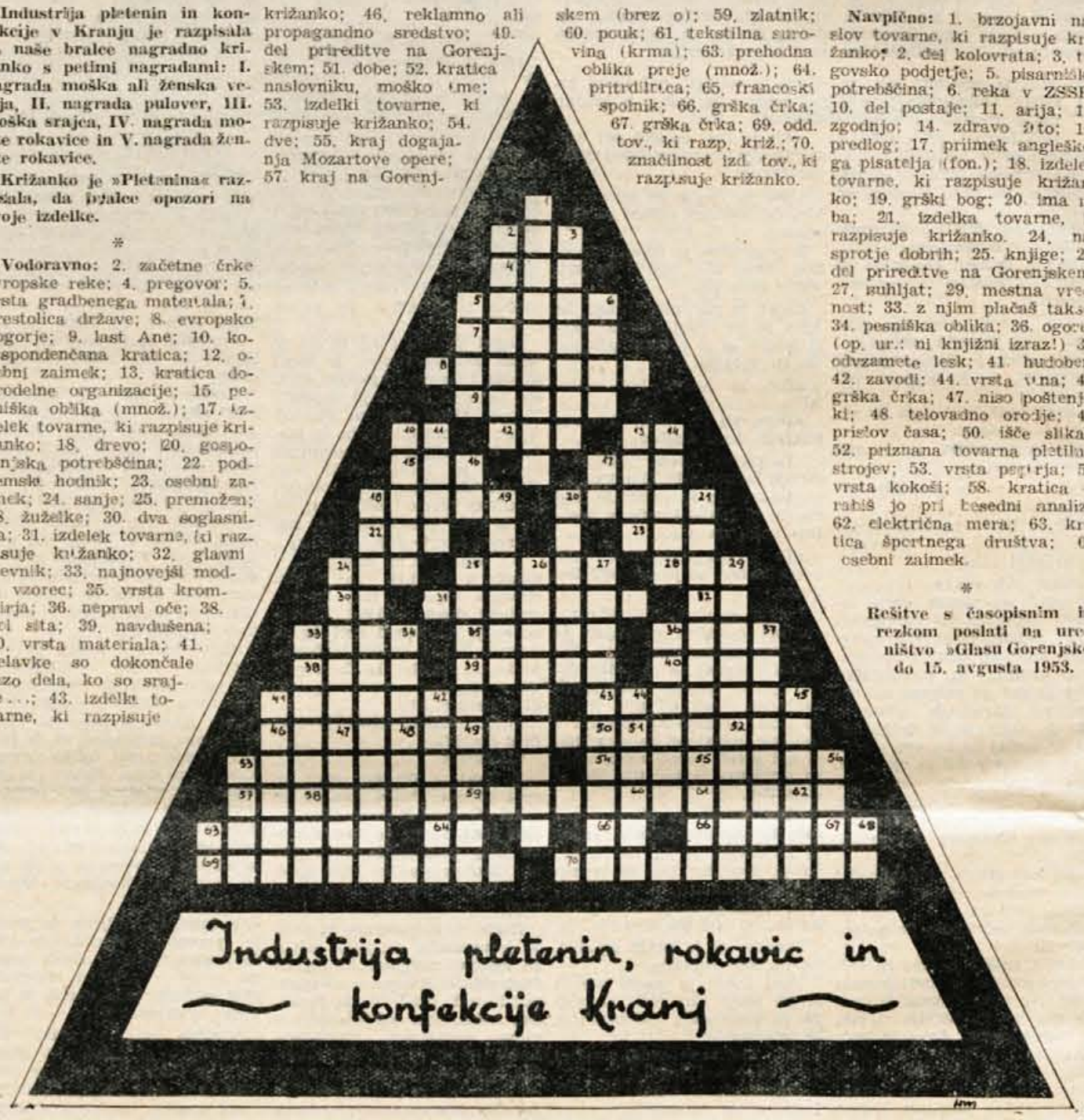

Navpično: 1. brzojavni naslov tovarne, ki razpisuje križanko; 2. del kolovrata; 3. trgovsko podjetje; 5. pisarniška potrebščina; 6. reka v ZSSR; 10. del postaje; 11. arija; 13. zgodnjo; 14. zdravo žito; 16. predlog; 17. priimek angleškega pisatelja (fon.); 18. izdelek tovarne, ki razpisuje križanko; 19. grški bog; 20. ima oba; 21. izdelka tovarne, ki razpisuje križanko. 24. nasprotje dobrih; 25. knjige; 26. del prireditve na Gorenjskem; 27. suhljat; 29. mestna vrednost; 33. z njim plačaš takso; 34. pesniška oblika; 36. ogorek (op. ur.: ni knjižni izraz!) 37. odvzamete lesk; 41. hudoben; 42. zavodi; 44. vrsta vina; 45. grška črka; 47. niso poštenjaki; 48. telovadno orodje; 49. prišlov časa; 50. išče slikar; 52. priznana tovarna pletilnih strojev; 53. vrsta pegorja; 56. vrsta kokoši; 58. kratica — rabiš jo pri besedni analizi; 62. električna mera; 63. kratica športnega društva; 68. osebni zaimek.

*

Rešitve s časopisnim izrezkom poslati na uredništvo »Glasu Gorenjske« do 15. avgusta 1953.

Zaklcta hiša

7

Ariel Kassack:

— Jack je bil strašno razburjen. Ne vem, kakšno zvezo ima vse to, vendar čutim, da je tu neka tajnost. Bojim se, da pisma ne bova našla, — zamrmra Beri.

Splazila sta se v hišo in stopila v Jackovo sobo. V kaminu je bil kupček pepela. Samo košček ovitka ni zgorel. Na njem je bil le del naslova odpošiljatelja: Mary Cooper.

— Mary Cooper! Bert, saj to je Jackova sestra, tista, na katero so bila naslovljena ona pisma! —

Bert skrbno spravi košček v svojo listnico.

— Kaj mu je pisala? —

— Ne vem, Evica, toda najina skrb bo, da to odkrijeva. Pojdiva, deklica! —

— — —

Zvečer je vsa družba sedela pred Gardnerjevo hišo. Moški so razpravljali o politiki.

— Nehajte že enkrat s tem, — vzklikne končno gospa Hermina.

— Saj res, Marga, — reče Jack. — Pozabil sem ti povedati: Danes sem prejel pismo od svoje sestre. —

V hipu se splazi Evica k Bertovim nogam in položi roke na njegova kolena. Bert je čutil, kako drhti.

— Kaj piše? — vpraša Marga veselo.

— Rada bi spoznala tebe in vse tvoje, — odgovori Jack. — Rada bi prišla sem. —

Hermina in Marga sta obe naenkrat odgovorili:

— Seveda, naj pride, kako bomo veseli!

— Takoj ji bom odpisala in jo povabila, — reče Marga.

— Nikar se ne trudi, draga moja, bom kar sam odgovoril, — zamrmra Jack.

Evica je pa Bertu zašepetala na uho:

— Zakaj je Jack pismo sežgal? —

— — —

Osmega novembra je v malo, srečno hišico prispela Jackova sestra Mary Cooper.

— — —

Ko je gospodična Mary Cooper stopila z vlaka, je bil Bert King slučajno na postaji. Oblečena je bila v dragoceno krzno. Okoli vratu je imela krasno srebrno lisico. Pred postajo je postala v graciozni pozi kot kaka filmska zvezda. Bertu so se oči pomračile. — Vstopila je v taksi, kamor je nosač vložil njene kovčke.

Zvečer je v hiši zavladala čudna atmosfera. Gospodična Mary se je vedla kot zdolgočasena velemestna dama. Gospe Hermini, Evici in Margi je bila takoj odvratna. To je bilo čutiti po tem, ker so govorile z njo skrajno vljudno; Gospod Gardner pa se je sukal okoli nje kot nadvse pozoren kavalir. Bil je očaran. Gospodična Mary je bila nevarna lepotica.

Tisto noč je Bert več ur razmišljal o njej. Nikakor ni mogel vskladiti njene osebnosti v ves problem. Prišel ni do zaključka.

V naslednjih dneh je imel Jack naenkrat mnogo opravkov v banki. Prepuščal je sestro Margi in Evici. Mestne klepetulje so jo že obirale. Ena je trdila, da so njene obleke „že veste, kakšne“, — druga, da je Mary čisto navadna . . . in da so vsi moški, ki plešejo okrog nje, idioti.

Maryno vedenje je postajalo dan za dnem ošabnejše in drznejše. Prezirala je vse po vrsti in jim to dala tudi čutiti. Obenem nikakor ni kazala namena, da bi sploh še kdaj odpotovala.

— Jack in Mary sta se zjutraj prepirala — je čez nekaj dni povedala Evica Bertu. — Po pomoti je bila Marga zaprta v shrambi in je vse slišala. Jaz sem prišla šele h koncu. Vprašala sem Margo, kaj je bilo. Rekla mi je samo, da je bilo strahotno. Potem je Marga dolgo jokala. Bila je prav tako potrta, kakor tisti dan, ko je dobila pisma. —

— Rad bi bil slišal prepir, — pripomni Bert. Zakaj ne morem nikoli slišati nekaj določenega? Evica, vi ste zelo slab zaveznik! —

— Da, gospod, — reče Evica potrto.

Štirinajstega je prispel velik zaboj z Maryno prtljago. Bert je videl sprevodnika, ki je čakal na gospodično Mary, da bi podpisala prejem. Nasproti je stala Evica.

King je skočil k nji, medtem ko je Mary podpisovala.

— Za božjo voljo, Evica, zadržite sprevodnika, odvedite ga, poljubite ga, očarajte ga, zaplešite mu ples sedmih tančic — samo spravite ga v Gardnerjevo hišo! —

Evica je že stala ob sprevodniku, vsa sladka in očarljiva. Prisrčno se mu je smehljala, ga zgrabila za rokav in ga, stalno čebljaje, odvlekla s seboj na dom.

Ko se je sprevodnik vrnil in odpeljal, je Bert rekel Evici:

— Že ves čas me je grizel sum, da Mary ne more biti Jackova sestra, ker sta tako različna. Vendar sem ji delal krivico. Mary je njegova sestra. Medtem ko ste vi odgnali sprevodnika, sem pogledal v njegovo prejemno knjigo. Podpis in pisava sta bila ista kot na Jackovem pismu. —

— Stvar je torej pri starem — pripomni Evica.

— Da, gospodična! Vendar je ena razlika. Poprej sva samo **slišala,** da je Mary Jackova sestra. Zdaj **veva,** da je to res. Upam, da bodo vaši pičli možgančki to zapopadli. Klanjam se! —

Evica je gledala za njim, dokler ni vstopil v hišo.

— — —

Čimdalj je Mary ostajala pri Jacku, tem neznosnejše je postajalo njeno vedenje! Da Marga pogosto joče, je zaupala Evica Bertu, ko sta se vozila z avtom zvečer v mesto. Namenjena sta bila v kino. Ko sta se približala nočnemu baru Esecelsvir je Evica v hipu ustavila avto.

— No, kaj pa je? — vpraša Bert.

— Glejte! — vzklikne deklica. — Pred barom je stal Jackov avto, medtem ko ga je Marga doma zaman čakala z večerjo. To se je bilo že večkrat zgodilo. Sedaj je spoznala, kje Jack preživlja večere. Vstopila sta. Našla sta Jacka v zadnji sobi. Bil je tako opit, da ni nikogar več poznal. S težavo sta ga spravila v avto. Evica je bila besna. Roke so jo srbele, da bi svaka s klofutami spravila k zavesti. Bert je obrnil da bi peljal Jacka domov. Na poti jih je dohitel avto, v katerem sta sedela Romi in načelnik policije. V tistem trenutku se je Jack zganil. Njegove osteklenele oči so se uprle v Romija. Sprva je mrmral, potem je začel govoriti vedno razločneje. Nenadoma se je v avtu visoko vzpel in začel kričati z divjim sovraštvom:

— Žena, moja prekleta žena, ne enkrat, stokrat prekleta! —

Njegova bleda lica so zagorela v vročici.

— Kako naj se je znebim? — je tulil. — Le čakajte, boste že videli! Rešil se bom te preklete zveri. Ubijem jo, ubijem! —

Trgovsko podjetje „Vino Kranj“

VAM NUDI: VSE VRSTE KVALITETNIH VIN, PRVOVRSTNA BUTELJČNA IN VSTEKLENIČENA VINA

PRIZNANE LIKERJE, RUM, KONJAK, RAZNE APERITIVE, PRISTNI DOMAČI SADJEVEC IN OSTALA ŽGANJA PO KONKURENČNIH CENAH

VSE VRSTE BREZALKOHOLNIH PIJAČ, PIVO »UNION« V SODIH IN STEKLENICAH, RADENSKO VODO, SIFON IN VSE VRSTE KISA PO NAJNIŽJIH CENAH IN V VSAKI KOLIČINI

CENJENE OBISKOVALCE OPOZARJAMO, DA V VSEH TRGOVINAH IN GOSTILNAH ZAHTEVAJO V SVOJE ZADOVOLJSTVO NAŠE KVALITETNE ALKOHOLNE PIJAČE

Obiščite naš paviljon na „Gorenjskem sejmu“ in prepričajte se s „pokušnjo“ o kvaliteti naših pijač!

ZA VSA NAROČILA IN INFORMACIJE KLIČITE TELEFON:
KRANJ 336,324 — ŠKOFJA LOKA 26 — TRŽIČ 49

KVALITETA / NIZKE CENE / SOLIDNA POSTREŽBA

„VINO KRANJ“
SKLADIŠČA: KRANJ, ŠKOFJA LOKA, TRŽIČ

Ob prazniku »Dneva vstaje« se klanjamo spominu padlih borcev - herojev, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo slovenskega naroda in se zaklinjamo, da bomo ostali zvesti njihovim žrtvam in obljubljamo, da bomo čuvali ter bedeli nad pridobitvami osvobodilnega boja in z delom in trudom dvignili v naši lepi domovini srečo in blagostanje...

DELOVNI KOLEKTIV „VINO KRANJ“

„Ključavničarstvo - Tehtnica“ Kranj

čestita ob Dnevu vstaje vsem delovnim ljudem in se obenem priporoča za ogled izdelkov, razstavljenih na »Gorenjskem sejmu«.

Ko obiščete razstavo „Gorenjskega sejma“ v Kranju, si oglejte izdelke

TKALNICE
IN BARVARNE

»ZVEZDA« KRANJ

Ob Dnevu vstaje
pošiljamo iskrene borbene pozdrave
vsem delovnim ljudem!

Izreden popust!

V dnevih »Gorenjskega sejma« nudimo
10% POPUSTA pri nakupu proti takojšnjemu plačilu
v sledečih naših poslovalnicah:

OPREMA na Titovem trgu št. 24

Kuhinjska posoda, tehnice, kavni mlinčki, mesorezniče, štedilniki, lesena roba in druge kuhinjske potrebščine

Dvokolesa, kolesni deli in druge športne potrebščine

STEKLO na Titovem trgu št. 16

Najnovejši vzorci servisov, kozarci za vlaganje, kuhinjski porcelan, okrasni predmeti iz stekla in keramike

Samo v dnevih „Gorenjskega sejma!

Ne zamudite ugodne priložnosti!

INDUSTRIJSKIM IN TRGOVSKIM ODJEMALCEM sporočamo, da smo prejeli večjo količino porcelanskih stenskih ploščic 15×15×0.6, stavbnega in pohištvenega okovja, tehničnega orodja, žičnikov, vijačnega blaga in čevljarskih potrebščin

MERKUR
VELEŽELEZNINA KRANJ

»ISKRE« Tovarne za elektrotehniko in finomehaniko KRANJ

Delovni kolektiv

čestita vsem delovnim ljudem Ljudske republike Slovenije za „Dan vstaje“

in želi, da bi bil ta — za nas tako pomembni praznik — vsem delovnim kolektivom svetal spomin na slavno zgodovinsko obdobje naše revolucije in vzpodbuda za nove borbe pri graditvi socializma in novih socialističnih odnosov.

Delovni kolektiv »Iskre«, zavedajoč se ciljev naše revolucije in borbe za zgraditev boljšega in lepšega življenja, je vprav po zaslugi pridobitev NOV osnoval industrijo, ki je bila pred našo revolucijo izključen monopol dežel kapitalističnega gospodarskega sistema.

V naše proizvodne napore smo vključili telekomunikacijske naprave, predvsem proizvodnjo vseh vrst telefonskih aparatov, hišnih in poštnih telefonskih central do 1.000 priključkov. To področje telefonije je še nedavno bilo izključna domena inozemcev in pomeni sedaj naša proizvodnja velik doprinos k osamosvojitvi na tem področju.

Tudi kinoprojektorje za normalni in ozki zvočni film z ojačalniki in zvočniki smo začeli izdelovati šele po osvoboditvi in s temi našimi izdelki dosegli odlične uspehe ter zadovoljili potrebam domačega in deloma tudi že inozemskega tržišča.

Naši mladi avtomobilski industriji smo priskočili na pomoč s proizvodnjo vžigalnih tuljav 6 in 12 V, avtodinam 6 in 12 V, napetostnih regulatorjev, zaganjačev (starterjev) 6 in 12 V, z vsemi rezervnimi deli in s tem omogočili naši avtoindustriji nemoteno delo kljub informbirojevski ekonomski blokadi.

Dalje so znani naši ročni, električni vrtalni stroji EVS 1 za široko potrošnjo in EVS 3 za velike, proizvodne industrijske obrate.

Znani so tudi naši merilni instrumenti, 5 do 10 A električnega števca do voltmetra, ampermetra, miliampermetra, watmetra, ohmmetra, tokovnih transformatorjev itd., ki smo jih do sedaj vedno uvažali in za katere smo plačevali visoke devizne vsote. Proizvodnja takih instrumentov, predvsem pa električnih števcev, sodi med pomembne doprinose našega kolektiva k elektrifikaciji, ki je važen predpogoj za dvig naše industrializacije in našega družbenega standarda.

Z naštetimi artikli in celo vrsto instalacijskega materiala je naš delovni kolektiv začel orati ledino na polju elektrotehnike, finomehanike in telekomunikacij ter s tem mnogo pripomogel k naši gospodarski osamosvojitvi.

ISKRA

Naj živi borbeni praznik delovnega ljudstva LR Slovenije »DAN VSTAJE«!

trgovsko podjetje na veliko in malo

KRANJ

čestita ob Dnevu vstaje

Ko boste obiskali »Gorenjski sejem«, si oglejte naš razstavni prostor v I. nadstropju št. 19. — Prepričali se boste, da smo bogato založeni z **manufakturnim in galanterijskim blagom, usnjenimi in kozmetičnimi izdelki.**

V naših poslovalnicah v Kranju Vas bomo postregli z vso vestnostjo.

Vse obiskovalce »GORENJSKEGA SEJMA«, ki bo v Kranju od 31. julija do 10. avgusta 1953, Vas moramo spomniti še na to, da

Industrija pletenin, rokavic in konfekcije Kranj

izdeluje vse vrste volnenih pletenin najnovejših krojev, perilo vseh vrst po želji, triko rokavice — letne in zimske (podložene), za civile in vse rodove JLA.

V INTERESU VSEH TRGOVSKIH PODJETIJ JE, DA SI PRED NAKUPOM OGLEDAJO BOGATO ZALOGO ZADNJIH MODELOV V SKLADIŠČU NA SAVSKI CESTI.

Izdelke te tovarne odlikujejo:
NAJBOLJŠA KAKOVOST, SOLIDNO MODNA IZDELAVA TER KONKURENČNE CENE!
USPEH ZAJAMČEN!

»Elektrotehnično podjetje«, Kranj

OGLEJTE SI NAŠE RAZSTAVLJENE IZDELKE NA »GORENJSKEM SEJMU«

Priporočamo se za nove instalacije vseh vrst, opravljamo vsa elektrotehnična, radio-tehnična in finomehanična dela

---

Tovarna gumbov Kamnik

pošilja
ob Dnevu vstaje
iskrene čestitke vsem
delovnim kolektivom
širom po Sloveniji

Trgovsko podjetje

TRGOVSKO PODJETJE
PRCHRANA
KRANJ

čestita vsem svojim kranjskim odjemalcem k občinskemu prazniku, **1. avgusta.** — Priporočamo se za ogled našega razstavnega paviljona na »Gorenjskem sejmu«

Fotoatelje Janko Kramer Kranj se priporoča za izdelavo vseh fotografskih izdelkov

---

Tovarna električnih strojev

„Rade Končar" Zagreb

razstavlja po zastopniku LRS

„Elektrotehni", Ljubljana

in konsignacijskem skladišču

„Elektrotehničnemu podjetju", Kranj

svoje kakovostne izdelke

na »Gorenjskem sejmu v paviljonu PD 11.

Priporočamo se ogled in naročila.

„Roleta-mizarstvo"

KRANJ

čestita
k DNEVU VSTAJE
vsem delovnim
kolektivom
LR Slovenije
Priporočamo se za ogled našega razstavnega prostora na »Gorenjskem sejmu«! Solidna izdelava in zmerne cene so naš uspeh.

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE VIJAKOV IN ŽEBLJEV

PLAMEN

POŠILJA OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA BORBENE POZDRAVE VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM. OB TEM PRAZNIKU SE NAŠ DELOVNI KOLEKTIV SPOMINJA ŽRTEV FAŠISTIČNEGA TERORJA IN SE KLANJA NJIHOVEMU SPOMINU, SAJ JE NAŠ DELOVNI KOLEKTIV ŽRTVOVAL 65 TOVARIŠEV ZA SVOBODO IN BOLJŠE ŽIVLJENJE NAS VSEH. ZATO OBLJUBLJAMO **VSE ZA IZGRADNJO SOCIALIZMA** — NAŠE BOLJŠE BODOČNOSTI

KO OBIŠČETE »GORENJSKI SEJEM« V KRANJU OD 31. JULIJA DO 10. AVGUSTA, SI OGLEJTE NAŠ RAZSTAVNI PAVILJON IN ZADOVOLJNI BOSTE Z NAŠIMI IZDELKI

KROPA

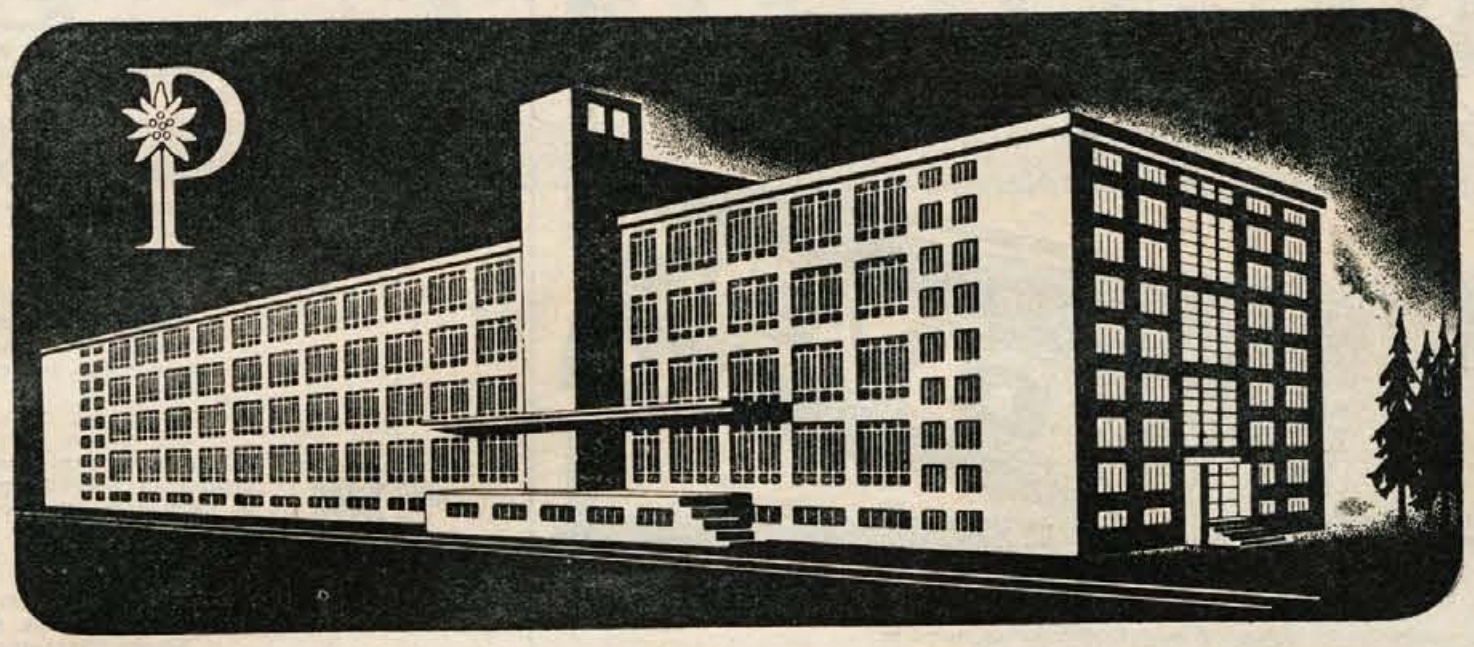

INDUSTRIJA OBUTVE „PLANIKA“ - KRANJ

OBVEŠČA CENJENO OBČINSTVO, DA RAZSTAVLJA SVOJE KVALITETNE IN OKUSNE IZDELKE NA RAZSTAVNEM PROSTORU »GORENJSKEGA SEJMA« V KRANJU. PRI OGLEDU RAZSTAVE ZAHTEVAJTE INFORMACIJE, TAKO GLEDE CEN KAKOR TUDI GLEDE MOŽNOSTI NAROČIL. OBENEM SPOROČAMO, DA OTVARJAMO PRVO NAŠO POSLOVALNICO IN POPRAVLJALNICO OBUTVE V KRANJU — NA SAVSKEM BREGU — (BIVŠA POSLOVALNICA MČK)

Svečana otvoritev tovarne „Planika“ - 2. avgusta ob 10. uri dopoldne

bo združena z ogledom tovarne - Vljudnovabimovso našo javnost! - Po ogledu bo velika otvoritvena zabava na prostem, v slučaju slabega vremena pa v tovarniških prostorih

---

50 LET

Tovarne obutve **Triglav** prej PEKO

1903

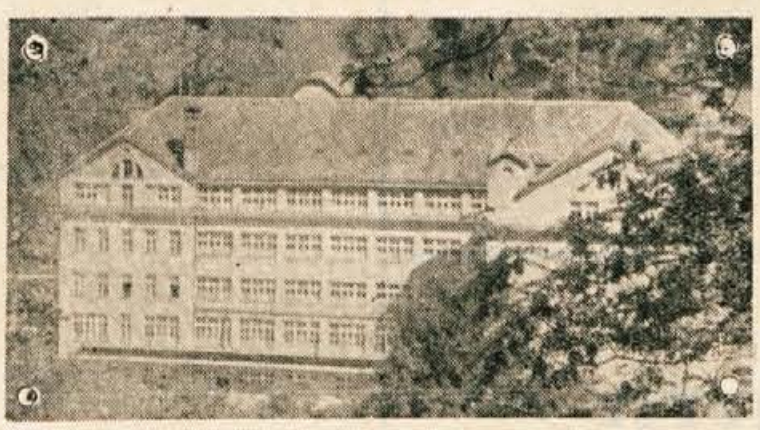

1953

TRŽIČ

Ob Dnevu vstaje pošiljamo tovariške in plamteče pozdrave vsemu delavnemu ljudstvu z željami nadaljnih uspehov v graditvi socializma!

Obiščite nas na „Gorenjskem sejmu“ ter si oglejte naše izdelke in se prepričajte o njihovi kvaliteti!

Perilo je dragocen del ljudskega premoženja

Pranje z dobrim milom podaljšuje trpežnost perila in ga varuje pred trganjem.

„OVEN" milo, „Milin" pralni prašek in **„Adria"** toaletno milo so kakovostni izdelki **Tovarne mila Kranj**

Razstavljamo na »Gorenjskem sejmu« in se priporočamo za naročila

---

TRGOVSKO PODJETJE

Sadje

Kranj

Nudi vsak dan vse vrste sadja, povrtnine in poljskih pridelkov po konkurenčnih dnevnih cenah:

- na malo v svojih poslovalnicah v Kranju, v Tržiču, na Jesenicah, v Kamniku in v Zagrebu;
- na veliko iz svojih skladišč v Kranju, na Jesenicah in v Zagrebu ter s kamionskim razvozom na področju Gorenjske.
- Odkupuje vse vrste sadja, povrtnine in poljskih pridelkov po najpovoljnejših dnevnih cenah:
- neposredno od proizvajalcev v svojih odkupnih postajah v Kozani, Snežatnem, Medani, Kamniku, Tratj kolodvor;
- potom Kmetijskih zadrug na področju Slovenije, kakor tudi izven Slovenije.

Oglejte si naš razstavni prostor na »Gorenjskem sejmu«!

Razstavljam na
»GORENJSKEM SEJMU«

Slavko Velikanja

steklobrusilec

Priporočam se za naročila!

Ob Dnevu vstaje

ŽELI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
NOVIH DELOVNIH ZMAG DELOVNI KOLETIV

Kemične tovarne Podnart

Runo TOVARNA USNJA
TRŽIČ

IZDELUJEMO

TELEČJI, GOVEJI IN KONJSKI BOKS VSEH BARV — PODLOGE, KROM IN BARVE, ŠEVRETE TER OBLAČILNO USNJE.

IMAMO MODERNO UREJENO SORTIRNICO VOLNE.

OGLEJTE SI NAŠO RAZSTAVO NA »GORENJSKEM SEJMU« V KRANJU, KJER IMAMO IZLOŽENE VSE VRSTE IZDELKOV.

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne kos in srpov Tržič

POŠILJA OB **DNEVU VSTAJE** VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM SLOVENIJE BORBENE IN PLAMTEČE POZDRAVE. HKRATI SE PRIPOROČA ZA OGLED SVOJIH NAJNOVEJŠIH IZDELKOV, KI JIH RAZSTAVLJA NA »GORENJSKEM SEJMU«.

„Elan" *Tovarna športnega orodja Begunje pri Lescah*

OGLEJTE SI NAŠE RAZSTAVLJENE IZDELKE NA »GORENJSKEM SEJMU«, V PAVILJONU II. D 30. — NAŠI DELOVNI USPEHI SO NAS PRISPEVEK K GRADITVI SOCIALIZMA — BOLJŠI BODOČNOSTI NAS VSEH!

Obiskovalci „Gorenjskega sejma"

Obiščite naše **GOSTINSKE PAVILJONE** in **KULINARIČNO RAZSTAVO** v »Kranjskem dvoru«, kjer boste dobili poleg izbranih pijač najokusnejša jedila

Toplo se priporočajo

„EVROPA"
„DELIKATESA"
„KRANJSKI DVOR"
v Kranju

INVALIDSKO PODJETJE
INDUSTRIJA SUKNA

ZAPUŽE

RAZSTAVLJA SVOJE KVALITETNE IZDELKE NA »GORENJSKEM SEJMU« IN SE PRIPOROČA ZA OGLED IN NAROČILA.

Tovarna lepenke Tržič

izdeluje kvalitetno belo lepenko. Razstavlja na »Gorenjskem sejmu« in opozarja na svoje izdelke vse interesente ter se priporoča za naročila.